TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYO

SOSYAL DEVLET DÜZENİ

21

KASIM - 19

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

AYLIK DERGİ

KASIM

1 9 6 4

YIL : 2
SAYI : 21

Fiatı : 250 Krş.

1 Yıllık 25.00 TL.

TURK - İŞ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Seyfi DEMİRSOY

Genel Yayın Müdürü
Oktay POYRAZ

Yazı İşleri Müdürü
Özer ESMER

İDARE ve YAZIŞMA ADRESİ
İşçi Sigortaları Hanı
Atatürk Bulvarı Kat 1/2
YENİŞEHİR — ANKARA

Telefon:
12 37 67 — 12 66 18

DİZİLDİĞİ VE BASILDIĞI YER
ŞARK Matbaası
Ankara — 1964

BU SAYIMIZDA

DOĞRU YOLDAYIZ

Seyfi DEMİRSOY

Hırçınlık, kimseye olumlu yönde birşey kazandırmaz. Politikacı, partici, sendikacı, hülâsa herkes için bu böyledir. Hırçınlık, bir nevi acizliğin de ifadesidir. Çünkü hırçının fikri noksandır. Konuyu enine boyuna düşünemez. Dalına azıcık bindiğinde ağzından çıkan nefes köpüklü, salyalı olacağını bileceksin. Çaresizliğin verdiği hırsla hücum edecektir. Zira sepette pamuğu yoktur. Zaferi, çatmada, çirkef atmada tezyifte görür.

Sendikacılık hayatımızda çok gördük bu tip hareketleri. Maruz da kaldık. Halen de muhatap oluyoruz. Dün seni öveni müsbet yolda olsan dahi, ikbalini bağladığı ideallerinin temsilcileri son derece emek verdiğin müesseseleri yıktığını söyledin mi, delillerle ortaya koysan dahi bildiğini okuyacaktır.

İbret dersi almazlar olaylardan Halbuki insanlar hayatta tecrübeyi olaylardan kazanırlar, öğrenirler. Yeni bir kelimeyi öğrendiğimiz gün sevincimiz çocuksudur. Fakat hareketlerimiz asla çocuksu olmamalıdır.

Haksız, insafsız, saldırılardan bir ikisi kulak arkası atılabilinir ama gün olur atılamazsa zararı bizzat sahibine dokunacağında ittifak etmeliyiz.

Haksızlıklara asilik etmek iyi şeydir. Haksızlık edenleri doğru yola getirmeğe yardım eder.

Ama tepeden tırnağa herhangi bir mevzuda zayıf ol, sonra da inadım inat de, bildiğini oku. Neye yarar? Ne faydasını görürsün? Hiç. Aksine dost muhitini arkadaş muhabbetini kaybedersin. Selâmı bile istemiyerek verirler. Kerhen olur el sıkmaları. Başkasının kararlarında hava payı arka fikir arayanlar kırdıkları mertekleri görmemezlikten gelirlerse itibar derecelerinin seyri müspet te olamaz.

Toleransı insan hep karşısından beklerse hataların büyüğünü eder. Aldanır. Hem aldandığını mükerreren ifade et, hem de hataların şeddelisini işle ısrarla. Bunda samimiyet ararsak mümkün olur mu?

Tenkit edilmeyen yönetici şımarır. Tenkide tahammülü olmayan da hatalarını düzeltmek imkânından mahrum olur. Ama tezvirat neye.

Tezvirat karşısındakini yıkmaz yıldırmaz. Aksine sahibini yaralar. İnanılmayan kişi haline getirir kendisini.

Çalışan, karar veren kurulların kararlarını icra eden kimse hata eder. Bilerek yapılan hata hoş görülemez. Fakat kararında yüzde yüz isabetli ol. Buna rağmen kılıç kalkan elde hüküm neye?

Bugün işbaşındaki sendika yöneticilerinin büyük kısmı, şahıslarının, efradının, istikbalini düşünmeden sendikacılığa hali ile de memlekete ,millete hizmet etmişlerdir.

Sendikaların kazandığı gücü itibarı şunun bunun veya başka müesseseler adına peşkeş çekilmesini hazmedemez sendikacılar. Sendikaların başka kuvvetlerin tahakkümü altına, emrine girmesini tasvip edemez. Bütün hür dünya böyledir. Şaşkınca hareketlere bakmadan hizmete devam ederler. Tezvirat sahiplerine şöyle bir cümle ile cevap verirler. O da "Çarşaf g'y veya giydiririm" cümlesidir. İsteyen bürünsün. Bu kılık onlarca beğeniliyorsa birşey diyemeyiz.

Türkiyemizde hergün için en çok yapılan şey lâftır. Dedikodudur. Bir ara elimiz değerse ekmeği hak edelim diye çalışmağa koyuluruz. Çalışanı da rahat bırakmayız ya ayrı şey. "Bu memleketin işlerini sen mi bitireceksin, senden başka enayi yok mu" yu yapıştırırız.

Doğruyu sölyedin mi hop oturup hop kalkanlar arkadaşlarımız dahi olsa bizi dâvamıza hizmetten alıkoyacaklarını zannederlerse yanılıyorlar. Yakın geçmişte yanıldıkları gibi.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU TOPLANDI

Türk-İş Yönetim Kurulu'nun son dönemdeki ikinci toplantısı, 2-6 Kasım tarihleri arasında Ankara'daki genel merkez binasında yapıldı. Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsay'un başkanlığındaki toplantıda, yönetim kurulu üyelerinin büyük çoğunluğu hazır bulundular ve aylardan beri merakla beklenen yönetim kurulu görüşünü belirlemek üzere birçok önemli sorun üzerinde dört gün süreyle çalıştılar.

Toplantıda öncelikle ve önemle ele alınan konu, yapılmasına başlanan Türk-İş Genel Merkezi oldu. Türkiye'nin en üst kademedeki işçi örgütünün, kendi malı bir modern binaya taşınmasından duyulan memnunluk, üyeler tarafından belirtildi. Bunun ekonomik faydaları üzerinde durulduktan sonra bina inşaatının hangi safhada olduğu, ne gibi ilerleme kaydedildiği konusunda bilgi istendi. Yönetim Kurulu üyelerinden teşkil edilen bir grup, inşaata giderek çalışmalar hakkında yerinde bilgi aldı.

Bu arada verilen bir önergeyle, görüşmelere geçmeden önce bundan önce yapılmış olan son yönetim kurulu toplantısı tutanaklarının okunması ve üyeler tarafından imzalanması, yapılacak olan toplantıda da aynı yolun tutulması istendi. Yürütme Kurulu, bu teklifi desteklediğini bildirdi ve teklif kabul edildi.

Türk-İş Yönetim Kurulu toplantısına da başkanlık eden Seyfi Demirsoy, Yönetim Kurulu üyelerine Türk-İş Yürütme Kurulunun son toplantıdan bu yanaki çalışmaları hakkında bilgi vermiştir.

ÖRGÜTLENME

Örgütlenme de önemle ele alınan konular arasındaydı. Yönetim kurulu üyeleri, örgütlenmede «alan kayması» diye adlandırılan davranışların önünün alınmasını, çeşitli işkollarındaki sendikal kuruluşların bu bakımdan istikrarsız tutumlarının önlenmesini istediler. Örgütlenme konusundaki tutumu eleştirilen yürütme kurulu, yönetim kurulu üyelerine bilgi verdi ve bu alanda ciddî çalışmalar yapıldığını, örneğin Tütün - Müskirat ve Besi sanayiî işkolundaki federasyonun lâğvedilmesi ve Türk-İş prensibine uygun millî tip sendikaya gidilmesi yolunda olumlu adımlar atıldığını ifade etti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin önümüzdeki dönem çalışmalarında, işçilerle ilgili olarak ele alınacak kanunların sendika hareketi ne aksi yönde çıkmaması için üye kuruluşların bir baskı grubu halinde çalışmasının sağlanması gerekirliği yönetim kurulu üyeleri tarafından hatırlatıldı ve özellikle bu bakımdan teşkilâtla sıkı ilişkiler kurulması gerektiği belirtildi.

Bu arada, İşçi Sigortaları Kurumu yeni Teşkilât Kanunu üzerinde ve Sosyal Sigortalar'ın, Sosyalizasyon Kanunu ile çatışmasının önlenmesi için ne gibi çalışmalar yapıldığı, ne düşünüldüğü konularında da bilgi istendi. Yürütme Kurulu, bu konularda gerekli bilgiyi verdikten sonra, Türk-İş'e ödenen aidatların durumu ve çeşitli iş kanunları söz konusu edildi.

Türk-İş aidat müessesesinin genel olarak iyi işlediği, ancak bu konuda daha yararlı tedbirler almanın yerinde olacağı ifade edildi. Yönetim kurulu üyeleri, halen üzerinde

çalışılmakta olan Deniz-İş Kanunu, İşsizlik Sigortası Kanunu, Tarım-İş Kanunu'nun ne safhada olduğunu ve bu kanun tasarıları üzerindeki görüşümüzün ne şekilde ve ne zaman belirleneceği yolundaki soruları da Yürütme Kurulu'na yöneltti ler. Bu kanunlar üzerinde esasen uzun zamandır ciddî çalışmalar yapıldığı, tasarılar son şeklini aldık tan sonra son Türk-İş görüşünün belirleneceği ve kamuoyuna duyurulacağı, Bakanlarla yapılan ortak toplantılarda da bu konuların ele alınacağı cevap olarak ifade edildi. Öte yandan, işçilerin işyerinin yönetim ve denetimine katılmasını öngören 440 sayılı kanun uyarınca çıkarılması gerekli tüzük, işçilerin verimlilik, işletme komitelerine ve Müdürler Kurulu'na hangi ölçüler içinde katılması gerektiği yolundaki Türk-İş görüşü de yönetim kuruluna bildirildi.

Daha sonra, Türk-İş merkezle rinin çalışmalarına değinen yönetim kurulu üyeleri, Araştırma Merkezi'nin çalışmalarının uzun vadeli olması bakımından, bu merkezden çabuk randıman beklemediklerini, ancak bu merkez tarafından yayım lanacak bültenlerin, sendikalar için uygulama alanında büyük yararlar yaratacağını söylediler.

Dergimiz de yönetim kurulu üyeleri tarafından önemle ele alındı. Teknik olanaksızlıklar dolayısı ile olan gecikmelerin önünün alınması gerektiği, derginin mâlî yönden daha hafif koşullarla yayımlanmasında fayda görüldüğü, dağıtıcılar vasıtasıyla dergiyi satmaya çalışmanın da hiç olmazsa ileride yararlı olacağı ifade edildi. Yürütme Kurulu, derginin sadece abone ile yaşamasının olanaksız olduğu yolundaki görüşe katılarak sendikalar dan başka, sendikalı işçilere de der ginin kalitesi ve yaşaması bakımından önemli görevler düştüğünü belirtti.

Öte yandan Türk-İş adının ba smda daha fazla yer alması ve böylelikle kamuoyunca daha fazla tanınması amacıyla, her zaman üye kuruluşlara yollanan bütün bültenlerin de basına verilmesi gerektiği, üyelerce ifade edildi.

Bu arada, Türk-İş Yedinci Bölgesi'ne bağlı sendikaların, bu bölge temsilciliğini boykot ettikleri yolundaki bazı gazete haberlerinin sıhhat derecesi hakkında da yürütme kurulu, bu olayın bazı münferit sendikalarca başlatıldığını, anlaşmazlığın halli için çalışmalara girişildiğini, ufak bir ihtilâfın, kasıtlı kimselerce büyütülerek basına intikal ettirildiğini ifade ettiler.

TOPLU SÖZLEŞME VE GREVLER

Daha sonra, toplu sözleşmeler ve grevler konusuna değinildi. Yürütme Kurulu üyelerinin toplu sözleşmelere taraf olarak katılma larının sağladığı yararlar kabul edilmekle birlikte, bunun, bazı çevrelerde yürütme kurulu aleyhin de propaganda vasıtası yapılabilmesi sebebiyle ancak çok zor durumlarda ve büyük sözleşmelerde yürütme kurulu üyelerinin toplu sözleşmelere katılması gerektiği ifade edildi.

Öte yandan, şimdiye kadar yapılan grevlerin hangi örgütlere ait olduğu yolunda da yürütme kurulundan bilgi istendi. Türk-İş'in Kıbrıs Buhranı dolayısı ile ilân ettiği geçici Çalışma Barışı'nın olumlu bir hareket olduğu belirtildikten sonra, bu karara uymıyan ve Kıbrıs üzerinde Türk jetleri uçarken greve devam eden sendikaların han gi sendikalar olduğu konusunda da sorulan soru üzerine yönetim kuruluna bilgi verildi. Bu arada, Hür-İş Konfederasyonu'nun durumunun ne olduğu ve bu konuda da yürütme kurulunca neler düşünüldüğü soruldu.

Toplantının ikinci gününde de gene yönetim kurulu üyelerinin raporlar üzerindeki eleştirilerine devam edildi. İkinci gün öncelikle ele alınan konu, İşçi Sigortaları Kurumu ve kurumun sağlık tesisleri oldu. Üyeler, kurum elindeki sağlık tesislerinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na devri konusundaki eğilimi yerdiler, Sosyalizasyon Kanunu'nun uygulanması sırasında kurum elindeki sağlık tesislerinin bakanlığa devrinin, işçinin sosyal güvenliğini tehlikeye düşüreceğini ileri sürdüler. Bu konuda bir karar alınması ve bu kararın uygulanmasını önlemek için yürütme kurulunun çok taraflı çalışmalar yapmasında fayda görüldüğünü, konuyla ilgili bir kanun teklifi hazırlamak, bakanlarla sendikacılar arasındaki toplantılarda meseleyi ele alarak incelemenin fayda sağla yacağını, bu konudaki Türk-İş tekliflerinin belirlenerek hükûmete ve kamuoyuna duyurulması gerektiğini ifade ettiler.

Bu arada Sosyal Sigortalar Ka nunu'nun mâlûm maddesi, 123'üncü madde de söz konusu edildi. Mil yonlarca liranın, bu madde uyarınca, haksız olarak bir acuç eczacının eline geçmemesi için sendikalarca geniş tedbirler alınması, yürütme kurulunun bu davranışı organize etmesinin gerekli olduğu be lirtildi.

Örgütlenme sorunu, ikinci gün de önemle ele alınan konular arasında yer aldı. Uzun süren görüşmelerden sonra, şu şekilde kararlara varıldı:

«Yürütme kurulu,

a — Sayısı yirmiyi bulan lokal sendikaları, ayni işkolundaki millî sendikalarla birleştirmek,

b — Bünye içinde bulunan mil lî sendikaları federasyonlarla birleştirmek,

c — Federasyonların millî çapta sendikalara döndürülmeleriyle il gili ortamı hazırlamak yolunda çalışmalar yapacaktır.»

Türk-İş Beşinci Genel Kurulu'nda yapılan bu konudaki görüşmelere ve bu yolda alınan kararlara uygun olarak kararlaştırılan bu konu, böylelikle ele alınmış oldu.

HÜKÛMETİN TUTUMU

Grev hareketlerinin, hükûmetçe, «millî güvenliğe aykırı» olduğu gerekçesiyle durdurulmasının kötü bir alışkanlık halini aldığı da üyelerce ifade edildi. Yürütme Kurulu'nca bu konuda ne düşünüldüğü ve ne yapıldığı soruldu. Yürütme Kurulu, bu konudaki düşünce ve kararlarını Yönetim kurulu üye lerine bildirdi. Yönetim Kurulu üyeleri, tatmin olduklarını belirttiler.

Öte yandan, bir milletvekilinin «Türkiye'de komünist ihtilâli tehlikesi olduğu» yolundaki beyanına da değinildi. Bu beyanın doğruluk derecesinin ne olduğu, veya yanlış olması hallerinde yürütme kurulunca ne düşündüğü soruldu.

Yürütme Kurulu cevabında, Türk-İş tüzüğünde ve üye kuruluşların tüzüklerinde konuyla ilgili maddelerin bulunduğu, bu maddelerde komünizm, faşizm ve her türlü dikta akımlarıyla mücadele etmenin öngörüldüğü, bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de bu akımın olabileceği, fakat sendikaların gücünün bunları yenmiye yeteceği ifade edildi.

GÜNEY AFRİKA

Bu arada, bir sabah gazetesinin Güney Afrika'ya işçi yollanmasını teşvik eder ve adetâ bu konuda bir kampanya açar şekildeki davranışı da yürütme kurulu üyelerince söz konusu edildi.

Yürütme Kurulu, verdiği cevapta, Güney Afrika'da ırk ayrımı yapıldığı ve sendikal hakların sınırlandığı, sendikacı ve siyah derili insanlara, insan hakları ve özgür sendikacılık prensipleriyle bağdaşamayacak davranışlarda bulunulduğunu ifade etti. Bu ülkede sendikacıların öldürüldüğü veya zindanlara atıldığını belirten yürütme kurulu, diplomatik münasebetlerimizin de olmadığı Güney Afrika'ya işçi yollamanın hem prensip ve hem de pratik bakımlarından sakıncalar doğuracağını belirterek, bu konuda kaleme alınan Türk-İş görüşünün, bir bülten halinde basına iletildiğini bildirdi ve ayni görüşün üye kuruluşlara da genelge halinde ulaştırıldığını açıkladı.

Yürütme Kurulu'nca kaleme alınan yönetmeliklerin kesin şeklini alması komisyonca gerekli görüldü ve bunun üzerine teşkil edilen bir komisyon görevlendirilerek çalışmalara bir gün için ara verildi. Komisyonda Ülkü Arman, Hamdi Güvenen, Ekrem Özkılıç, Ethem Ergün ve Behçet Albayrak görev aldılar.

Öte yandan, Çalışma Bakanlığı'nca hazırlanan işçi Sigortaları Kurumu Teşkilât Kanunu'nun da incelenip, gerektiğinde Türk-İş görüşünün belirlenmesine ihtiyaç duyulduğu gerekçesiyle Ahmet Çehreli, Rıdvan Gülşen ve Sedat Ağralı'dan kurulu bir ikinci komisyon teşkil edildi.

Son oturum, 5 Kasım günü yapıldı. Komisyonlar tarafından hazırlanan raporlar ele alınarak gerekli redaksiyonlar yapıldıktan sonra, raporların ışığında yürütme kurulunun çalışmalarına ışık tutmak üzere kabul edildi.

Toplantıdan sonra, yürütme kurulu'nca bir bildiri yayınladı. Bildiride aynen şöyle denilmektedir :

BİLDİRİ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) Yönetim Kurulu, 2-6 Kasım tarihleri arasında toplanıp gündemindeki konuları görüşerek sonuçlandırmış ve aşağıdaki hususların Türk halkoyuna duyurulmasına karar vermiştir:

Kalkınmanın ancak demokrasi ve sosyal adalet ilkeleri içinde gerçekleşebileceğine inanan ve bunu kalkınmanın tek yolu olarak benimsiyen Türk-İş, bazı ilgililerin Anayasa teminatı altındaki işçi haklarının özgürlüğünü zedeleyen davranışlarını gözönüne sermeyi yurt görevi olarak kabul eder.

Şöyle ki :

1) Millî güvenliğin tehlikede olduğu bir devrede grevleri durdurma kararı alan Türk-İş, bu konuda ilgililerden çok daha ileri düşüncede olduğunu ispat etmiştir.

Bu davranışıyla, yurdunun güvenliği konusunu herşeyin üstünde tuttuğunu bir kere daha göstermiş olan ve kalkınmanın bütün yükünü omuzlarında taşıyan işçilerin, «insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamaları» için kullanmak zorunda kaldıkları grev hakkı, antidemokratik ve gerekçesiz müdahalelerle, hükûmet tarafından işlemez hale getirilmektedir.

Türk-İş Yönetim Kurulu, hükûmetin işçi haklarını kısıtlayıcı bu anlayış ve tutumunu protesto eder, haklarını kullanma azminin asla sönmiyeceğini bir kere daha duyurur.

2) Tamamen işçi ve işverenlerin verdikleri paralarla kurulmuş olan İşçi Sigortaları Kurumu'na bazı çıkarcıların el uzatmıya kalkıştıkları, buna Parlamento'nun da âlet olduğu ve hatta bu tecavüzlere devam niyeti esefle müşahede edilmektedir.

Sosyal Devlet anlayışının tabiî bir sonucu sayılan «Sosyal Sigortalar Kanunu», halkın mutluluğu yerine, 1400 eczacı hesabına çalışan bir takım parlamento üyeleri yüzünden amacını kaybetmiş ve işçinin kesesine çıkarcıların ellerinin girmesiyle sonuçlanmıştır.

Bu kanunun değiştirilmesi için her tedbire başvurma yolunda, Türk-İş İcra Kurulu'nca alınmış olan karar, Yönetim kurulu'nca da benimsemiştir.

3) Özel kanunu ile bağımsız bir müessese haline getirilen Türkiye Radyolarının, işçi sesini radyodan kamuoyuna duyurmaktan korkması, bu müessese yöneticilerinin, sorumluluktan uzak, özgürlük ve fikirleri yayma hürriyeti anlayışının karşısında olduklarını ortaya koymaktadır.

Her türlü aşırı cereyanın karşısında olan, bütün gücünü Anayasa'dan alan Türk İşçisi'nin toplumdaki yerine ve onun demokratik bir baskı grubu olduğuna inanmıyan sorumlular, Türk İşçisi'nin bu en tabiî hakkını çiğnemektedirler.

İşçilerin devamlı olarak haksız ithamlara maruz bırakılmasına, adetâ bu görüşü benimsemişçesine göz yuman radyo idarecileri ve ayni zihniyetin temsilcilerini doğru yola davet ederiz.

4) İşçileri kendi yararına kullanmak için sendikalara sızıp, onları zayıflatmak istiyen politikacı ve her türlü art niyetlilerin bu çabalarının hüsranla sonuçlanacağı inancında olan Türk-İş Yönetim Kurulu, en küçük kuruluştan, konfederasyona kadar, bütün işçi teşekküllerinin partiler üstü bir politika güttüğünü, tek amacının memleket ve işçi yararına çalışmak olduğunu bir kere daha belirtir.

PROTOKOLLER

Türk-İş Beşinci Genel Kurul toplantısında alınan kararlar uyarınca, ayni işkolundaki sendika kuruluşlarının, büyük millî sendika organizasyonları halinde örgütlenmesi gerekmektedir. Ayni işkolunda kurulu federasyon ve sendikaların da millî sendika halinde örgütlenmeleri yolundaki prensip kararı, gene Beşinci Genel Kurul toplantısında alınmıştı.

Geçen ay içinde toplanan Türk-İş Yönetim Kurulu, bu prensip kararlarının ışığı altında Türk-İş tarafından yönetilen örgütlenme çalışmalarına hız verilmesini öngören bir yeni karar aldı. Bu karara göre, Türk-İş Yürütme Kurulu, örgütlenme faaliyetlerini organize edecek ve ayni işkolundaki tarafları ikna ederek, onları birleşmeye çağıracaktır.

Bu işkollarındaki sendikal kuruluşların örgütlenmesiyle ilgili olarak kaleme alınan protokollerin tam metnini aynen yayınlıyoruz:

PROTOKOL

30.Ekim.1964 Cuma günü olan bugün Türk-İş İcra Heyeti'nin başkanlığında toplanan biz aşağıda isimleri yazılı sendika yöneticileri, Türk-İş Beşinci Genel Kurulunca alınan, «Teşkilâtlanma» ile ilgili karara uyarak yeni bir teşkilât etrafında toplanmayı kabul ediyoruz.

1 — Tes-İş Federasyonuna mensup sendikalar, tesbit edilecek tarihlerde Genel Kurullarını toplayarak ismi tüzük müzakeresinde konulacak olan sendikaya katılacaklardır.

2 — Bu katılmalar, vuku bulduktan sonra, Millî Sendika hüviyetinde olan Türkiye DSİ, Enerji Su İşçileri Sendikası da, Genel Kurulunu toplayarak kurulan yeni sendikaya katılacaktır.

3 — Türkiye Enerji-İş Sendikası Elektrik Havagazı İşçileri Sendikaları ile, Edirne DSİ 11. Bölge İşçileri Sendikası, yine Ankara'da kurulu Türkiye Devlet Su İşleri Sendikaları da kongrelerini yaparak bu sendikaya katılacaklardır.

4 — Bu toplantıya katılan, Adapazarı Enerji İşçileri Sendikası Etibank'a hitap ettiklerinden kendilerinden başka daha beş sendikanın bulunması sebebile gelecek sendika ile katılmalarının mümkün olacağını beyan etmiştir.

5 — Birleşmeyi sağlayacak olan kongreler, 1.Mart.1965'de bitecek şekilde tarihlendirilecektir.

6 — Bugün burada toplanan yöneticiler yeni kurulacak sendikanın Anatüzüğünü demokratik bir esas olan ortak toplantı şeklinde ikişer kişilik temsilci olmak üzere komisyonu teşekkül ettirecek ve Anatüzük çalışmalarına geçeceklerdir.

7 — Anatüzüğü hazırlayacak komisyon:

Tes-İş'den Hüseyin Ekşi
Tes-İş'den Sabahattin Ersoy
Türkiye Enerji-İş'den Kâmil Çelik
Türkiye Enerji-İş'den Kemal Gökağaç
Ankara Havagazı Elektrik İşçileri Sendikasından Mehmet Akıncı
Ankara Havagazı Elektrik İşçileri Sendikasından Süleyman Yurdagül
Türkiye D.S.-İş Sendikasından Göney Özçebe
Türkiye D.S.-İş Sendikasından Hayri Sığırcı
Edirne D.S.-İş Sendikasından Doğan Söner
Edirne D.S.-İş Sendikasından Necip Pekgönenç
T. DSİ Enerji Su İşçileri Sendikasından Cihangir İldeniz
T. DSİ Enerji Su İşçileri Sendikasından Namık Renkmen

Bu heyetin çalışmalarını Türk-İş İcra Heyetinden Ömer Ergün, Başkan Vekili Hasan Özgüneş münavebe ile idare edeceklerdir.

7 — İcra Heyeti, 6 kişiden ibaret olacak, bu heyet şu şekilde teşekküp edecektir:

a) Tes-İş Federasyonundan Nöyfer Hacıbekiroğlu

b) Türkiye D.S.İ. Su Enerji'den Nazmi Bilginoğlu

c) Türkiye Enerji-İş'den Kâmil Çelik (İstanbul)

KANAT ÇIRPMASI

Prensipler, süzgeçlerden geçer, elenir. Kulis arkasında veya resmî toplantılarda prensipler üzerinde çok konuşulur. Sonra da kamuoyu önünde seramonisi yapılır, oylanır, karara bağlanır.

Varılan karar, büyük çoğunluk ve hele oybirliğiyle alınırsa, uzun süre üzerinde tartışma yapılmaz. Batıda böyledir. İspanyol sendikacıları OECD toplantılarına alınmalı mı, alınmamalı mı? Beş saatimizi aldı.

Parlak vaatlerin, imza altına alınan deklerasyonların, verilen sözlerin, eşiği geçer geçmez unutulduğuna şahit oluyoruz.

Sendika kongrelerinde itirazsız vaz'edilen prensipleri işimize gelirse uygularız. «Tabanın istediği budur...» der, çalıyı döneriz.

Tabanın haberi bile yoktur. Tabanlara, kitlelere «baş»lar yön verir. Bu böyledir. Terecilere tere satmıya kalkışmayalım.

Kaybımız sadece zamandır. Yirminci yüzyılda zaman kaybetmeğe ihtiyaç duyuyorsak, böyle köşe kapmaca oyunlarına devam edelim.

Birşeyi unutmıyalım, gelip-geçici olduğumuzu... Fâniler gider ama kurumlar devamlıdır.

Hal bu olunca, kurumları zayıf mı, yoksa güçlü mü kılacağız?

Bu çırpmayı sendikacı arkadaşlarıma ithâf ediyorum. Elinde kalemleri, tarihçiler yazıyor. Ne yazılmasını istiyorsunuz hakkınızda dostlarım? Siz söyleyin...

d) Edirne D.S.-İş'den (ismi 2. Kasım.1964 tarihinde bildirecek)

e) Türkiye D.S. İşçilerinden Numan Ataman

f) Ankara Elektrik Havagazı İşçilerinden (ismi 2.Kasım.1964 tarihinde bildirilecek.)

Kurulacak sendikanın mali gücünü meydana getirmek için gerekli fonlar aşağıda taahhüt edildiği miktar üzerinden ödenecektir.

Tes-İş Federasyonu	5.000.— TL.
Türkiye D.S.İ. Enerji Su	5.000.— TL.
Ankara Eletrik	400.— TL.
Türkiye D.S.İ.	1.000.— TL.
Edirne D.S.İ.	500.— TL.
Türkiye Enerji	1.000.— TL.

vereceklerdir

İşbu meblağı müesseseler 10 gün zarfında ödemeyi taahhüt ederler.

Yeni Kurulacak olan müessesenin kurucuları her sendika başkanından ve şube başkanlarından teşekkül edecektir. İşbu kuruluşa yer olarak Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Merkezinde yer gösterilecektir. (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Selânik Caddesi No: 6, Yenişehir)

İşbu protokol, tarafımızdan okunarak imza edilmiştir.

Seyfi Demirsoy: Türk-İş Başkanı, Ömer Ergün: Türk-İş Mali Sekreteri, Hasan Türkay: Türk-İş Başkan V., Muzaffer Sıranç: Türk-İş'den, Muhittin Ketecioğlu, Norfel Hacıbekiroğlu, Kemal Şıpkan, Sabahattin Ersoy, Enver Turgut, Hasan Nejat Öğüt, Doğan Şener, Necip Pekgüneş, Cevdet Şengöz, Cihangir İldeniz, Nazmi Bilgınoğlu, Namık Renkmen, Mehmet Emin Yıldırım, Ahmet Akbay, Yusuf Sarısaltık, Kâmil Çelik, Cemal Gökağaç, Hüseyin Ekşi, Numan Ataman, Sebahattin Yalkın, Şükrü Karaoğlu, Mehmet Akıncı,

PROTOKOL

17.11.1964

16.11.1964 günlü toplantıda mutabakata varıldığı veçhile 17.11.1964 Salı günü saat 10 da Türk-İş Genel Merkezinde birleşmeyi temin için Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç Başkanlığında müzakereye başlandı.

1 — Türkiye Çimento ve Toprak Sanayii İşçileri Sendikası (Çimse-İş) Ana Tüzüğü üzerinde bazı tadillerin yapılması Ananizamnamenin tetkiki ile meydana çıkmış olup Nizamnamenin 8 inci maddesinin şöyle tadilinde mutabakat hasıl olmuştur.

Madde 9 — Şube Genel Kurullarında seçilen delegeleri, Genel Kurulundan en geç 30 gün evvel Genel Merkez'e bildirilecektir.

Madde 12-nin f fıkrasına şu husus ilâve edilecektir.

İşyeri itibariyle yapılacak toplu sözleşme ve Grev Kararının verilmesinde o işyerini kapsayan şube idare kurulundan yetkili üç kişi temsilci Merkezde yapılacak toplantıya iştirak eder.

Bu kimselerin oy hakkı vardır.

Madde 16 ya şu fıkra eklenecektir.

Bilânçolar aynı zamanda yönetim kurulu üyelerine gönderilir.

Madde 23 — Şubeler aidat gelirlerinin % 40 ını Genel Merkeze gönderir.

Şube emrinde kalan ve teraküm eden miktar şube masraflarını karşılamazsa fark Genel Merkezce karşılanır.

Şube hesabında kalan para miktarı masraflardan fazla ise geri kalan kısım şube emrinde kalır.

Madde 26 — e fıkrası şu şekilde tadil edilmiştir.

Şubelerin ihtiyacına göre personel kadrosu açmak.

İnkişafa müsait yerlerde veya lüzum görüldükçe profesyonel kadro ihdasına karar vermek.

2 — Mevcut sendikaların Çimse-İş'le birleşmelerine Genel Kurullarında karar verildiği halde şubelerin menkûl ve gayrimenkulleri

OKURLARINA

Türk-İş Dergisi'ne abone süresi biten okurlarımız, gün geçtikçe mükemmelleştirmeğe çalıştığımız Türk-İş Dergisi'nin bundan böyle ellerine geçebilmesi için abonelerini yenilemek zorundadırlar.

Bunun için, yeni abone tarihinin başlangıcını belirten bir yazı ile birlikte abone bedelinin Türk-İş Veznesi'ne getirilmesi veya postalanması gerekmektedir.

Abone bedeli posta ile yollandığı takdirde :

1 — Posta makbuzunun arkasına en son açık adres okunaklı olarak yazılmalıdır.

2 — Paranın başka ödemelerle karışmaması için Türk-İş Dergisi'ne abone olmak amacıyla yollandığı, belirtilmelidir.

3 — Yeni abonenin başlangıç tarihinin okunaklı olarak yazılması gerekmektedir.

Adres aşağıdadır :

Türk-İş Dergisi

Atatürk Bulvarı, İşçi Sigortaları Han 73/13

Kızılay - Ankara

şubelerde kalır. Genel Merkez bu hususta hiç bir suretle talepte ve hak iddiasında bulunmuyacaktır.

3 — Protokolde imzası bulunan teşkilâtlar Çimse-İş'le birleşmeye karar vermelerinden kısa bir süre sonra Çimse-İş'in bir genel kurul ak detmesi taraflarca kabul edilmiştir.

Türk-İş Genel Sekreteri : Halil Tunç, Türk-İş 3. Bölge Temsilcisi: Burhanettin Asutay,

Filyos Ateş Tuğlası Ağır Sanayi İşçileri Sendikası adına

Başkan : Kadem Velioğlu, Muhasip: Osman Dinçer, Veznedar : Aslan Özkan, Üye : Tacettin Yamancı,

Eskişehir Çimento Fabrikası İşçileri Sendikası adına

Başkan : Süleyman Battal,

İzmir Tocsis Sendikası adına

Başkan : Feyzullah Özpehlivan, Bölge Temsilcisi : İskender Ondörtler,

Sivas Çimento ve Keramik İşçileri Sendikası adına

Başkan : Mehmet Filizöz,

Eskişehir Toprak Sanayi İşçileri Sendikası adına

Başkan : Fuat Erduran

Çanakkale Çan Seramik Sanayii İşçileri Sendikası adına

Başkan : Mehmet Yapıcı, Yönetim Kurulu Üyesi : İbrahim Güler,

Çimse-İş Türkiye Çimento ve Toprak Sanayi İşçileri Sendikası

Genel Başkanı : Hasan Türkay

YENİ DÜNYA SEÇİMLERİ

Aybaşında Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan seçimler, peşin favori Demokrat Parti'nin bü büyük zaferiyle sonuçlandı. John Fitzgerald Kennedy'nin meçhul bir katil tarafından öldürülmesinden bu yana Cumhurbaşkanlığı görevini deruhte eden eski Başkan Yardımcısı Lyndon B. Johnson, oyların yüzde 60'ından fazlasını alarak bu sefer seçimle başkan oldu.

Bu seçim sonucunun ilginç yönleri oldu. Demokrat Parti o kadar büyük bir zafer kazanmıştı ki, Cumhuriyetçiler, eyalet ve kongre seçimlerinde de hezimete uğradı demek mübalâğa olmazdı. Temsilciler Meclisi'nde 35 civarında sandalye kaybeden Cumhuriyetçiler, otuz yıldanberi çoğunluğu kaptırmadıkları New-York eyalet meclisi seçimini bile büyük çoğunlukla kaybetmişlerdi. Merkezi ve Batı Amerika'da hiçbir zaman seçim kaybetmemiş olan ve Cumhuriyetçilerin kalesi olaran nitelenen bazı eyaletlerde bile Demokrat Parti kazanmış, böylelikle Amerikan Yük sek mahkemesi tarafından eyalet meclislerine verilen seçim bölgelerini yeniden düzenlemek görevinde büyük insiyatif kazanmıştı.

Bu arada, şimdiye kadar daima Demokrat Parti'nin kazandığı beş güney eyaleti de ilk defa Cumhuriyetci Parti'ye oy vermişlerdir. Bu beş il, ,Demokrat Parti'nin delişmen başkan adayı Goldwater'in eyaleti olan Arizona ile birlikte, De mokrat'ların kaybettiği altı bölgeyi meydana getirmektedir. Yorumcular, hezimete uğrıyan Goldwater' in sadece güney eyaletlerinden oy almasını ırk ayrımı konusundaki tutumuyla izah etmek istemektedirler.

GOLDWATER VE ÖTESİ

Herşeyi kalıplaştırmak istiyen bir demode şovenizm politikasıyla, doğu blokuna karşı bir nükleer «Haçlı Seferi» açılmasını öğütliyerek seçim yatırımı yapmıya kalkan, Arizona'lı cowboy, hesaplarında yanıldığını acı şekilde anlamıştır. Goldwater, bundan böyle istese de, parti lideri vasfı olmadığı yolundaki genel inanışı silemiyecektir.

Cumhuriyetçi Parti içindeki ılımlı siyaset adamları, daha şimdiden kabahati sorumsuz beyanlarıyla dünyanın antipatisini kazanan Goldwater'e yüklemek eğilimindedirler. Karısından ayrıldığı için his lerin galip çıktığı başkanlık aday yoklamasında Goldwater'e yenilen milyarder Rockefeller, kabahati Arizona'lı senatöre yüklemiştir bile...

Bu durumda, dört yıl sonra yapılacak seçimlerde de Goldwater'in başkan adaylığından bahsetmek pek yerinde olmıyacaktır. Golwater, Birleşik Amerika Başkanlığı şansını ilk ve son defa olmak üzere elden kaçırmıştır.

O halde, Cumhuriyetçi Parti'nin 1968 seçimlerindeki başkan adayı kim olabilecektir? Parlamenter demokrasinin bu enteresan örneğinde, bu kadar erken yorumlarda bulunmak daima yanılmalara açabilir. Ancak, ilk akla gelen isimler emektar milyarder Rockefeller, George Romney ve Charles Percy'dir. Bu arada Birleşik Amerika'nın en tecrübeli diplomatlarından biri olarak dünyaca ün yapmış Henry Cabot Lodge'un da adından bahsedilmektedir.

Amerikan Başkanlık seçimlerinden çıkarılan sonuç, seçim arefesinde işlenen bir siyasî cinayetin başkanlık mevkiine getirdiği Johnson'un bundan sonraki tutumuyla gerektiği gibi değerlendirilebilecektir. Şurası muhakkak ki, prensipleri, sempatizanları tarafından bir doktrin olarak tescil edilmek istenen müteveffa Amerika Birleşik Devletleri Başkanı John Fitzgerald Kennedy ile Texas'lı cowboy Lyndon B. Johnson ayni adam değildirler. Ancak insanlar kim olurlarsa olsunlar, icraatlarıyla ün yaparlar. Dış politikada şimdiye kadar tavşana kaç - tazıya tut metodu uygulayarak yapıcı bir lider, yaratıcı bir devlet adamı niteliği taşımadığı zehabını uyandıran Johnson'un bu yoldaki tutumu için ileri sürülebilen tek excuse (mazeret) Amerika'nın bir seçim arefesinde olduğu gerçeğiydi. Ak koyun, kara koyun bundan sonra anlaşılacaktır.

Türkiye İşçi sendikalarının özel davetlisi olarak, geçen ay başında yurdumuzu ziyaret eden HİSTADRUT, İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Aharon Becker ve Uluslararası İlişkiler Merkezi Direktörü Zev Levin ülkelerine döndükten sonra, Ankara'daki görüşmelerin ışığı altında, karşılıklı münasebetlerin arttırılması konusuna gereken önemi vermişlerdir.

Türk-İş'in eğitim çalışmalarına yararlı olmak için, eğitimcilerimizin İsrailde bir program içinde çalışmalarını sağlayacak olan Histadrut'un Genel Sekreteri Aharon Becker'in Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy'a gönderdiği mesaj aşağıdadır.

Tel Aviv, 29 Ekim 1964

Sayın Seyfi Demirsoy
Başkan, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Selânik Caddesi No. 6
Ankara — Türkiye
Aziz Kardeşim Demirsoy

Türkiye'yi ziyaretimiz sırasında bana ve meslekdaşım Zev Levin'e göstermiş olduğunuz sıcak ve samimi misafirperverliğe, bir kere daha candan teşekkür etmeme müsaadelerinizi rica edeceğim. Bu seyahatimiz bizde unutamayacağımız hatıralar bırakmıştır. İsrail'e avdetimden beri, gezi hakkında basın ve radyo vasıtasıyla çeşitli konuşmalar yaptığım gibi, Histadrut'daki meslektaşlarıma da sık sık seyahatimizden bahsettim. Her iki teşkilât arasındaki müesses kardeşlik ve işbirliğinin geliştirilmesi yolunda bu seyahatin büyük bir merhale olduğuna inancım tamdır.

Genel Merkezinizdeki görüşmelerimizin ışığı altında, İşçi Kolejimizin çalışma programı hakkında İngilizce bir broşürü ilişikte takdim ediyorum. Bu kitap hakkındaki görüşleriniz ile, Ankara Eğitim Merkeziniz hakkındaki gelişmeleri bildirirseniz memnun oluruz.

İsrail'e gelecek eğitimcileriniz için bir program hazırlamakla meşgulüz. Bu programı iki hafta içinde gönderebileceğimizi kuvvetle ümit ediyorum.

Bu fırsattan istifade ederek Genel Sekreteriniz Halil Tunç'a, Muhasibiniz Senatör Ömer Ergün'e ve Türk-İş'in diğer üye ve görevlilerine ziyaretimiz sırasında gösterdikleri yakın alâkadan dolayı en derin teşekkürlerimizi sunarım.

En iyi dileklerimle,

Saygılarımla
Ahoron Becker
Genel Sekreter

SOSYAL DEVLET VE YÖNETİCİSİ

Halil TUNÇ

Sosyal devlet, fertlere sadece klâsik hürriyetler sağlamakla yetinen bir devlet değil, aynı zamanda onların insan gibi yaşamaları için zarurî olan maddî ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamayı da, kendisine ödev bilen bir devlettir. Başka bir deyimle halka hizmet devleti, refah devletidir.

Refah devleti, bilhassa emeklerini satmak suretiyle geçinen işçi, memur, çiftçi gibi bütün çalışanları korumak ve bunların aileleri ile birlikte hayatlarını ömürlerinin sonuna kadar teminat altında zorundadır.

Batı, «sosyal devleti» tanımlamakta ve yöneticileri de bu tanıma uygun olarak sosyal devleti gerçekleştirmektedir. Biz de aynı yolda olduğumuzu söylemekteyiz. Nitekim Anayasanın iki temel ilkesi, sosyal adalet ve hürriyettir. Gelgelelim bizde sosyal adalete inanmış yöneticiler yoktur. Osmanlı memur zihniyetiyle, sosyal adaleti gerçekleştirmeğe çalışıyoruz. Bu sebepledir ki Anayasa, tam ve eksiksiz uygulanamamakta, Anayasa ilkeleri kağıt üzerinde kalmaktadır.

Kâğıt üzerindeki sosyal devletin, hayata intikal etmiş gerçek sosyal devlet olabilmesi için herşeyden önce yöneticilerin, Osmanlı zihniyetini bırakarak, sosyal devlete inanmaları şarttır. Yöneticiler, büyük kurtarıcımız Atatürk'ün tesbit ettiği «Türkiye'nin çağdaş uygarlık düzeni» ne ulaşması ve kişilere hürriyet, sosyal adalet ve sosyal güvenlik sağlanması için kalplerinde daimî bir heyecan duymalıdırlar.

Sosyal devlet yöneticisi, hiçbir şahsî çıkar gözetmeden, hiçbir şahsa ve zümreye taviz vermeden eşitlik prensibini gerçekleştirmeğe çalışan insanlık heyecanı ile dopdolu olan kimsedir.

Bu heyecan ve inançtan yoksun yöneticilere hiçbir zaman sosyal devlet yöneticileri denemez. Bu tip yöneticilerin yönettiği devlet de hiçbir zaman sosyal devlet niteliğinde olamaz. Bu devletle, Osmanlı zihniyeti sürer gider ve sosyal adalet, nutukları süsleyen bir edebiyat olarak kalır.

Türk Ulusu için en kahredici gerçek de bu nitelikte devlet yöneticisinden yoksun oluşudur.

Bu milletin hepsi birbirinden acil, hepsi de bir an evvel gerçekleştirilmesi gereken bir yığın davası varken, devlet yöneticileri bugünkü tutum ve davranışları ile milletimizi hergün biraz daha çıkmaza götürdüklerinin farkında bile değillerdir. Yöneticilerin yeni Anayasa düzeninin getirdiği hamleci ve reformcu zihniyete intibak edemeyişleri yüzünden, ulusumuz beklenen kalkınmayı gerçekleştiremiyecektir. Bugünkü nesle ve onların çocuklarına 10 belki 20 sene sonra, ekmek sağlayabileceğimiz dahi şüphelidir.

Anayasamızın yürürlüğe girdiği günden bu yana geçen zaman göstermiştir ki, devlet yöneticileri geçmişteki kısır görüşlerinden kurtularak, yeni düzenin getirdiği sosyal hakları gerçekleştirmeğe ve zarurî köklü reformları yapmağa hazırlanmamışlar, yalnız birkaç seneden beri bunların edebiyatını yapmak suretiyle içinde bulunduğumuz sürat asrında kıymetli zamanlarımızı hovardaca harcamışlardır. Nutuklardaki sosyal edebiyat ile gerçekler arasındaki uçurum korkunçtur. Sözler ve davranışlar arasında bu kadar büyük farklar bulunan ülkede, inançsızlık buhranı korkunç tahribat yapmaktadır. İnanmadan hiçbir şey yapmak mümkün değildir. Çağdaş uygarlığa yönelmiş sosyal devleti kurabilmemizin ilk şartı, bu davaya inanmaktır. Devlet adamlarımızın en büyük görevi, Anayasamızın tam ve eksiksiz uygulanmasını sağlayacak inancı yaratmaktır. Hele bir yöneticilerimiz, davaya inansalar ve davanın takipçisi olsalar, Türkiye'de bir anda çok şeyin değiştiğini ve mutluluk içinde milletçe bir uygarlık savaşının başladığını göreceklerdir.

dünya zalimlerin değil haktan yana olanlarındır

Ömer ERGÜN
Türk-İş Mâlî Sekreteri

Kıbrıs Türklerine yapılan mezalim karşısında Birleşmiş Milletler'in, sendikaların, Kızılhaç ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (ICFTU) tesirli yardımlarını göremiyoruz.

Kıbrıs deyince, orada yokluklar içinde mücadele eden mert, kahraman, vefakâr insanlar diyarı akla gelir. Kıbrıs, tarihte bir benzeri olmıyan çok çirkin bir vahşet ve mezalimin yatağı olmuş bir ülkedir.

Kıbrıs Türk'ünü yurtlarından söküp atmak, orasını bir Yunan ülkesi haline getirmek için ötedenberi Yunanlılar tarafından büyük gayretler sarfedilegelmiştir. Önce iktisadî olmak üzere, baskıların türlüsü yapılmış ve denenmiş olmasına rağmen, Türk'ler hiçbir zaman bunlara boyun eğmemişlerdir.

Bursa'da, 1936 - 37 yılları arasında tahsilime devam ettiğim sıralarda, ayni okulda ve ayni sınıfta 63 numaralı (soyadını hatırlıyamadığım) Hasan adında sevgili bir Kıbrıs'lı arkadaşım vardı. Okul tatillerinde Kıbrıs'a gidip geldiğinde olup bitenleri anlatırdı bize. Kıbrıs'ı, Anavatanı kadar çok severdi. Orada büyümüştü. Daha o zaman, oradaki Rum'ların tutumlarından şikâyet eder, Rum'ların fırsatçı insanlar olduğunu, hadiseler yaratabileceğini söylerdi.

Aradan otuz yıl geçti. Fırsatçılar, kendilerini kuvvetli görerek Türk'lere karşı kıyama giriştiler.

Yıl 1958 olacak, Kıbrıs'ta kanlı olayların geliştirilmek istendiği bir devre. Papaz Makarios çeteleri sağa sola saldırıyor, Türk'lere her fırsat ta ölüm saçıyor. Kıbrıs'taki Türk'ler tetikte, Anavatandakiler huzursuz. Hükûmet, Kıbrıs'lı soydaşlara birşeyler yapmak istiyor, saldırışlar karşısında, heyecan her tarafta son haddini buluyor. Kıbrıslı Türk'lerin sayın lideri Dr. Fazıl Küçük, o zamanın hükûmetiyle sık sık temaslar yapmak üzere Türkiye'ye gelip gidiyor.

İşte o günlerden biri, bir Cumartesi günü, Dr. Fazıl Küçük, Kıbrıs'tan Türkiye'ye gelecekti. Türk-İş'in eski, mütevazi, çilekeş, tarihî bürosunda çalışıyorum. Yanıma pürtelâş Sayın İsmail Aras arkadaşım geliyor. «Haberin var mı? Dr. Fazıl Küçük, Türkiyeye hareket edecek uçağa binerken Lefkoşe Hava Alanı'nda vurmuşlar. Aşağıda böyle haberler dolaşıyor...» diyor.

Kan beynime çıktı. Bir an şaşkınlık ikimizde de devam etti. Kendimizi toparladık, ajans ve gazetelere telefon ettik. Kimse birşey bilmiyor. Henüz, Kıbrıs'tan hareket eden uçak ta gelmemişti. Taksiyle hava alanına vardığımızda uçak yeni gelmişti. Dr. Fazıl Küçük'ü, gazetecilerle ayaküstü hasbihal ederken görünce yüreğimiz ferahladı. Sayın Dr. Fazıl Küçük, gazetecilere ve biz de ayrı ayrı taksilerle şehre hareket ettik. Modern Palas Oteli'ne inildi. Kendisiyle otel salonunda görüştük, duyduğumuz haberi anlattık, güldü. Kıbrıs'tan haberler sorduk. Heyecanlı, üzüntülü, fakat

iradeli, vakur, ne yaptığını bilen, korkusuz bir hali vardı. Yorgundu, kafasında, açığa vurulması gerekmiyen pek çok plânları vardı. İçinde bulunduğu şerait ağırdı. Karşısındakiler, insafsız, Türk'lere esaret hayatı yaşatmak istiyen insanlardı.

O, Türk'lerin hakkını korumak için kararlı ve azimliydi. Kendisi varlıklı bir insan olmasına rağmen, rahatını keyfini düşünmüyor, binbir tehlikeye rağmen, mücadelede ön cülük yapmayı şerefli bir vazife biliyordu. Bundan başka çıkar yol olmadığına da iyice inanmıştı. Babacan, itimat telkin eden bir hali vardı. Kahrından, sıkıntısından, o günlerde sigarayı fazlaca içiyordu.

Kendisiyle, bir akşam birlikte yemek yemek istediğimizi ve davetlimiz olmasını rica ettik. Kabul etti. Kendisini ağırlamak şerefine nail olduğumuz için sevinçliydik. Hemen yer tesbitine koyulduk. Aras'la bana iki arkadaşımız daha iltihak ettiler. Rahmi Alp ve Lûtfi Güneş adındaki arkadaşlarımızdı bunlar.

Kıbrıs hakkında en yetkili ağızdan oradaki Türk'lerin dertleri, ıstırapları, azim, iman ve tutumları hakkında birşeyler öğrenecektik. Er tesi akşamı iple çektik. Kendisini sini tayin ettiği saatte otelden alarak yemek yiyeceğimiz mahalle götürdük.

Yaz aylarının sıcak günlerinden biriydi. Gençlik Parkı Ada Gazinosu'nda ayırttığımız yere geldik. Sayın Dr. Fazıl Küçük'ün köprüden geçerek Ada Gazinosu'na ayak basmasıyla yer yerinden oynadı. Küçük'ü aralarında gören müşteriler, ses sanatkârları, her kim varsa onu çılgınca alkışladı. Müşterisi, müzisyeni coştu. Ses sanatkârları, Kıbrıs'la ilgili şarkıları okumak, aziz misafirlerini memnun etmek için birbirleriye yarışa giriştiler. Orası bir bayram yerine döndü. Masamıza gelerek misafirimizin elini öpen genç, yaşlı, kadın, erkek, tanımadığımız insanların heyecanını çok iyi hatırlıyorum. Geç saatlere kadar sohbet ettik. Yakınımızdaki masalardan Dr. Fazıl Küçük'le dertleşenler, birşeyler öğrenmek istiyenler oldu. Bunlardan bir grubun subay olduğunu sonradan öğrendik. Meğer sivil giyinmişler. Yakınımızdaki bir masada oturuyorlardı.

Bugün, şimdi gibi hatırlıyorum. Sayın Dr. Fazıl Küçük'e, «İsmet Paşa ile temasınız var mı? Onunla da temas ediniz...» dediklerini diğer dört arkadaşım gibi ben de duydum. Kıbrısla, bütün milletin yakından ilgilendiğini, Kore'de savaştıklarını, her birinin Kıbrıs için gönüllü olduklarını, bir vazife yapmanın heyecanı içinde ve içten bir duyguy la ifade ediyorlardı. «Hükûmet bize bir vazife versin, o zaman Kıbrıs için üzerimize düşeni nasıl yaptığımızı göreceksiniz...» diyorlardı.

Bu konuşmalar sırasında, Ada Gazinosu sahibi Sayın İhsan Altıntaş mikrofon başına gelerek, bu geceden itibaren, bu gazinonun kendi tarafından işletildiği müddetçe, adının «Yeşil Ada» olarak değiştirildiğini ilân etti. Sayın Dr. Fazıl Küçük'e gösterilen yakın ilgi ve büyük tezahürat arasında oradan ayrıldık.

Saat 24'ü bulmuştu. Yine Gençlik Parkı içindeyiz. Kazablanka Gazinosu'na uğradık. Ayni heyecan, müşterisinde, sanatkârında bir başka coşkunlukla karşılandık. Davulun sesi bir başka türlü oldu. Herkes mıhlanmıştı yerine, ağızlar durmuyor, orasını «yaşa», «varol» sesleri inletiyordu.

Halk, aralarında Fazıl Küçük'ü gördükleri için memnundu. Bir nizam içinde orada da elini öptüler, sıktılar, kucaklaştılar, Tanrı'dan onu muzaffer kılmasını dilediler. Ayni coşkunluk içinde oradan da ayrıldık. Saat 02'yi bulmuştu. Bir de Esenpark Gazinosu'na uğramayı tek lif ettik, kırmadı.

Gazinoya vardığımızda paydos edilmişti. 50 - 60 kişi kadar insan arasında, müzisyenler, sanatkârlar da bir kenarda istirahate çekilmişler, sohbet ediyorlardı.

Sayın Dr. Fazıl Küçük'ün gazinoya geldiğini görünce dururlar mı hiç? Hepsi de ok gibi yerlerinden fırladı. Davulunu, âletini alan sahneye çıktı. Lider şerefine şarkılar söylendi. Bir anda sönük ışıklar parladı. Oranın sessizliğine bir coşkunluk, bir güzellik geldi. Bir âlemdi o gece. Dr. Küçük kalkmasa kimsenin kalkacağı yoktu o yerlerden.

Bugün Kıbrıs'taki Türk'ler, zalimlerle, yokluk içinde, fakat hak yolunda savaşıyorlar.

Sayın Dr. Fazıl Küçük, Kıbrıs'ta, Türk'lerin yanından, başından ayrılmaz durumda. Onun Kıbrıs'tan ayrıldığı gün, tekrar oraya dönmesi mesele olacaktır. Sayın Rauf Denktaşın başına gelenler, onun da başına gelecektir.

Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları Birliği Genel Sekreteri Sayın Necati Taşkın'ı bile anavatanda göremez olduk. Oradaki insanlık dışı davranışlar, 30 milyonluk Türk Milleti'ni de huzursuz etmiştir. İyi günleri sabırsızlıkla bekliyoruz.

Türkiye'yi ziyaret eden 61 Yunan gazetecisi, bu gerçeği Yunan Hükûmeti ve Milleti'ne anlatmalıdır. Onlara bu yolda büyük vazifeler düşüyor. Dostlukları biz değil, Yunan'lılar kemirmekte ve yıkmaktadırlar.

Kıbrıs Türk'ü, kendine ait topraklara sahip oluncaya, hak ve hürriyetine kavuşuncıya kadar, karşı koymaya, Kıbrıs'lı Türk'lere yardım etmiye devam edeceğiz.

Kıbrıs'ta insanlık dışı, zalimce yapılan işkencelerin hünerli tatbikatçısı Papaz Makarios ve onun adamları, idarecileridir. Makarios, kaba kuvvetini Yunanistan'dan, cür'etini dünya milletlerinin seyirci kalmasından almaktadır.

Din adamı olarak geçinen, ihtirasları peşinde, insanlara ölüm saçan fırsatçı Papaz Makarios, Birleşmiş Milletler'in kuvvet ve kudretini zaafa uğratmaktan, prestijini sarsmaktan çekinmemekte, dediğini, istediğini yapan insan mevkiini muhafaza etmektedir.

Bir savaşa sebep olmamak için Türk'lerin silâhlı çatışmalardan kaçınması ve itidalli davranışını dahi anlayamamasının sebebi, Papaz Makarios'un kendisini kudretli görmek hastalık ve illetindendir.

Türk Milleti'nin bir gün sabrının sona erdiğini görünce, o zaman kudret ve kuvvetin nerede olduğunu anlıyacak, fakat iş işten geçmiş olacaktır.

Dünya, zalimlerin değil, haktan yana olanlarındır.

(Devamı Var)

KÂRLARIN KONTROLÜ

Doğan AVCIOĞLU

Hükümet ve iş çevrelerimiz sık sık «ücret artışları prodüktivite artışının üzerinde olmamalı, yoksa enflasyona gideriz» demektedirler. Bu tek yanlı bir görüştür. Zira, ücret gelirleri gibi, kâr, faiz, rant şeklindeki ücret dışı gelirler de enflasyona sebebiyet verebilir. Bu sebeple enflasyonu önlemek gerekçesiyle sadece ücret artışlarına karşı koymaya çalışan bir politika tek taraflıdır ve sosyal adalete aykırıdır. Nitekim, bu gerçek bu gün batı ülkelerinde anlaşılmaya başlanmış ve enflasyona düşmeden dengeli bir kalkınma sağlamak için bütün gelirlerin kontrolü zarureti kabul edilmiştir.

OED'nin «Fiyat, kâr ve diğer ücret dışı gelirler politikası» adlı 1964 Temmuzunda yayınlanmış raporu bu meseleyi nicelemektedir. Rapor, batı ülkelerinde kâr, faiz, v.s. gibi ücret dışı gelirlerin Batı ülkelerinde milli gelirin % 35 - 40ıı oranında önemli bir yer tuttuğunu belirterek başlamakda ve ücret dışı gelirlerin de, maliyet enflasyonuna yol açabileceğini ileri sürmektedir. Nitekim, Amerika'da Başkanın İktisadi Müşavirler Komitesi de 1962 raporunda 1955-1958 enflasyonunun sebepleri arasmda «müteşebbislerin piyasayı kontrol altında tutma yetkilerini, artan maliyete rağmen kâr marjlarını muhafaza etme yolunda kullanmalarını» önemle zikretmektedir.

Ücretler gibi, ücret dışı gelirler de bir enflasyon sebebi olunca, gelirlerin kontrolünü hedef tutan politikanın bütün gelirleri kapsaması gerektiği kendiliğinden ortaya çıkamaktadır. Ayrıca, ücretlere dur denirken, kârları serbest bırakmak adalet duygusuna uygun düşmemektedir. OECD'nin Sendikal Danışma Komisyonu, bu gerçeği şu sözlerle belirtmektedir: «Gelirlerin plânlı bir şekilde seyri savunulabilir. Aynı şekilde gelirlerin serbestçe teşekkülü tezi de savunulabilir. Ama, gelirlerin yarısını plânlamak, öbür yarısının ise piyasa mekanizması veya tekellerin az çok derin etkisi altında teşekkülüne seyirci kalmak tezi savunulamaz.»

Bu görüşü benimseyen OECD raporu, bir kontrole gidilecekse bütün gelirlerin kontrol edilmesi gerektiği tezini savunmaktadır. aYlnız kapitalist bir ekonomide, ücretlerin tesbiti ve kontrolü çok kolay olduğu halde, ücret dışı gelirlerin tesbiti ve kontrolü bir hayli güçtür. Kapitalist, sattığı malı fiyatına ve miktarına hâki molduğu ölçüde, kârını azamileştirebilme imkânına sahiptir. Fakat, bu ve bunun gibi birçok güçlüğe rağmen, gelirlerin kontrolü zaruretini hisseden batı ülkeleri güçlükleri yenme yollarını aramaktadırlar. Ücret dışı gelirlerin kontrolü, iki yoldan yapılmaktadır. Bu yollar, fiyat politikası ile ücret dışı gelirleri doğrudan doğruya kontrolü politikasıdır. Tatbikatta her iki yola da birlikte başvurulmaktadır.

Fiyat politikasında genel kural, milli prodüktivite ortalamasının üstünde prodüktivite artışı kaydeden işkollarında fiyat indirimleri sağlamak, fiyat yükseltilmesini ancak prodüktivite artışı, ortalamanın altında kalan işkollarında kabul etmek şeklindedir.

Batı ülkelerinin çoğu, genel ve teferruatlı bir fiyat kontrolü sistemine gitmeden bunu gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Aktif fiyat politikası adı verilen bu politika, çeşitli ülkelerde, çeşitli şekilde uygulanmaktadır. Kimi ülkeler, idari yönden fiyatları kontrol altında tutmaktadır. Kimi ülkeler, önemli fiyat artışlarından önce danışmayı ve ihbarı öngören usuller ortaya koymuşlardır. İki halde de, hükümetler, fiyatlar ve fiyat hareketleri hakkında geniş bilgi toplamaya koyulmuşlardır.

Aktif fiyat politikasının yam sıra, ücret dışı gelirlerin doğrudan doğruya kontrolünü amaç edinen politikalara gidilmektedir. Böyle bir politika, ücret dışı belli başlı gelir kategorilerinin seyrini izlemeyi, bu gelirlerin artış hızının ne olması üzerinde ortak bir anlayışa varmayı ve gelir katagorilerinde ortak anlayışa uygun gelişmeyi sağlamak için vergileme gibi gerekli tedbirleri almayı gerektirmektedir.

Bu politika batı ülkelerinde İkinci Dünya Harbin ve İngiltere bu politikayı hâlen devamlı olarak uygu-
ve İngiltere bu politikayıhâlen devamlı olarak uygu-
lama hazırlıkları içindedirler. Böyle bir politikanın, bütün gelir katagorilerindeki gelişmeleri, tam bir açıklık içinde ortaya koymayı gerektirdiği aşikârdır.

Şimdi gelelim tekrar Türkiye'ye. Türkiye'de ücretler milli gelirin önemsiz bir kısmını teşkil etmektedir. Ücret dışı gelirlerin milli gelirdeki payı, ücretlerinkinden çok daha yüksektir. Bu sebeple gelir artışlarını hedef tutan bir politika, ücret artışlarından çok ücret dışı gelirlerdeki artışa eğilmelidir. Halbuki, yöneticilerimiz ve işverenler, sâdece ücret artışlarını öne sürmektedirler. Gelir dağılışlarında büyük eşitsizlikler hüküm süren ve çok yüksek kârlar sağlanan bir ülkede bu samimi bir davranış değildir, hele enflasyonu önlemenin çaresi hiç değildir. Bu sebeple işçilerin, sâdece ücretlerin prodüktivite artışına bağlanması gibi tek taraflı bir politikayı kabulü beklenemez.

halk konut standartları

Beycan TAVUS
Türk-İş Araştırma Uzmanı

13.11.1964 Günkü Resmî Gazete'de yayınlanan konut kredileri ile, kamu sektörünce yapılacak konut standartları hakkındaki kararname dolayısı ile.

Aylardır merakla beklenen, Halk Konut Standartları ile ilgili kararname nihayet yayınlanmış bulunuyor. Kararname hakkındaki düşüncelerimizi kısaca belirtmeden önce, hükûmetin genel konut politikasından bahsetmenin, konunun önemini belirtmek yönünde yararlı olacağını sanıyoruz.

Ülkemizde konut probleminin, özellikle son yıllarda, hızlı nüfus artışı, köyden göçler ve kentlileşme hareketiyle gittikçe artması, hükûmetin bu alanda etkili ve ciddî kararlar almasını gerektirmiştir. Bugüne kadar, belirli bir bölge plânlamasının, şehircilik konut ve kira politikasının takip edilmeyişi, konutlar bakımından halli güç problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bugünkü durumu şöyle özetleyebiliriz: Nüfus yılda yüzde 3 oranında artmaktadır. Alınması öngörülen tedbirlere rağmen, bu artış hızı daha en az 15 yıl devam edecek ve 1976'da nüfusumuz, 41 milyonu bulacaktır. Türkiye'de, ortalama aile büyüklüğü, 5 kişidir. Kentlerde, kullanılabilecek nitelikteki konut sayısı ise 1 milyon 175 bindir. Gecekondu sayısı, 1960 yılı itibariyle 240 yılı itibariyle 240 bin olup, nüfusumuzun yüzde 13,55'i bu sağlık koşullarından yoksun barınaklarda yaşamaktadırlar. Gelecek on yıl içinde tedbir alınmazsa, bu rakam 700 bine çıkacak, nüfusun yüzde 24,50'si gecekondularda yaşayacaktır. Kalkınma Plânı'nda yalnız kentliler için yılda 150 bin, köyler için de 175 bin konut yapılması öngörülmüştür. ki, bu rakamlar, Türkiye'nin konut probleminin çözümlenmesi için yeterli değildir.

Bugün, 6 milyon kişi ev sahibidir. O halde yirmi yılda 42 milyon kişiyi ev sahibi yapmak veya gelirine uygun bir kira ile konut sağlamak gerekecektir. Bu ise, ortalama aile büyüklüğü değişmediği takdirde, 8 milyon 400 bin konut demektir. Ayrıca, 250 bin gecekondunun da tasfiyesi gerekmektedir. O halde, Türkiye'deki konut sorununu 20 yılda çözebilmek, 20 yılda 8 milyon 650 bin konut yapabilmekle mümkündür ki, bu da yılda 432 bin 500 konut yapımı demek olacaktır. 20 Yılda bu sonuç sağlanabilirse, o zaman da yüzde 2 nüfus artışını karşılıyabilmek için yılda 50 bin konut yapımına devam etmek gerekecektir. Bu gerçekler karşısında, mümkün olan en fazla sayıda konutu, en kısa zamanda yapmak zorunda olduğumuz kesindir.

27 Mayıs Devrimi'nden sonra hazırlanan yeni Anayasa'mızın 49' uncu maddesi, konut sorununu. çözümlenmesi gerekli bir temel sorun olarak öngörmüştür. 49' uncu madde, «Devlet, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşa-

yabilmesini, tıbbî bakım şartlarına uygun ihtiyaçlarını karşılayıc tedbirler alır.» demektedir.

Anayasa'mızın hükümlerine uygun olarak, 5 Yıllık Kalkınma Plânı ile, yurdumuzda konut probleminin ilk kez bütün yönleriyle ve derinliğine ele alınmış olduğunu gördüğümüz için kıvanç duyuyoruz.

Ekonomik gelişim çabası için de olan Türkiye, hızlı bir endüstrileşme ve dolayısı ile kentlileşme hareketinin içindedir. Endüstrileşmenin geçekleşmesi için ise, ekonomik yatırımlara, konut yatırımları ve diğer sosyal yatırımlara göre, öncelik verilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, kurulan denge içinde, plân dönemi süresince konut yatırımlarının optimum değeri, toplanan yatırım hacminin yüzde 20'si olarak belirlenmiştir. Türkiye'nin on yıllık ortalama yatırımın yüzde 20'si olan 2,5 milyar lira ile, yılda 432 bin 500 konut yapımını gerçekleştirebilmek bir konutun 6 bin liraya maledilmesi ile mümkün olabilir ki, bu da olanaksızındır.

Genel yatırım hacminin yüzde 20'sinden fazlasını nkonut kesimine ayrılması, Kalkınma Plânı'nın hedefleri bakımından olanaksız olduğuna göre, konut harcamalarını daha çok artırmadan, mevcut yatırım hacmi içinde olanaklı en fazla sayıda konutu yapmanın yollarını aramak gerekiyor. Bu da, konut alanına harcanacak yatırımın en iyi şekilde değerlendirilmesi, konut yatırımında her yönde olanak sağlanabilecek her türlü ekonomiyi iyi sağlamakla olabilecektir. Bu ilkeden hareket edilirse, akla önemli iki yol gelmektedir :

1 — Vergi ve kredi teşebbüsleriyle lüks konut inşaatının kısıtlanıp, yatırımların daha küçük ve ekonomik konutlara yöneltilmemesini sağlamak,

2 — Ucuz bir yapı teknolojisi geliştirmek ve toplu konut yapımına girişmek. Bu yoldan, en fazla ekonomiyi sağlamak.

(Konut yatırımlarının ancak yüzde 3 direkt olarak resmî kesim eliyle, yüzde 97' sinin ise özel kesim eliyle gerçekleştirildiği dikkate alınarak, konut yapımına ekonomi sağlıyacak her şekil tedbirin serebst kesimde de işlemesini sağlamak gerekir. Bu sağlanamazsa, sonuç olumsuz kalmıya mahkûm olur ve amaca hiç bir şekilde ulaşılamaz.)

Halk konut standartları hakkındaki son kararnameye gelince, konut kredileri ile, kamu kesimince yapılacak konut standartlarından, asgarî nitelikteki halk konutu alanlarının 63 metrekare den yüzde 10 oranında artırılarak 69'3 metrekareye çıkarılması ve kredi isteğinde bulunan kişilerin, istedikleri takdirde, aile nüfus sayıları ve medenî durumları ayrı cagözönünde tutulmaksızın, asgarî nitelikteki halk konut standartlarının azamî alandaki konutlara verilebilecek kredi miktarından yararlanmaları isabetli olmuştur.

Ancak, standartlar hakkındaki kararname yürürlüğe girmeden önce, Emlâk Kredi Bankası ve Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından 63 ve 69,3 metrekare alanlı örnek konutlar yapılmalı ve konut kredisinden yararlanacak vatandaşlara gösterilmeliydi. Ayrıca, konut maliyetini azaltacak diğer bütün tedbirler, (arsa spekülasyonunun önlenmesi, yapı malzemesi standartizasyonu) alınmış olmalıydı. Bundan başka, Sosyal Sigortalar Kanunu'nun konut kredisinden yararlanacak işçilerin kendi öz paralarının kullanılmasında sınırlamalar getirirken, varlıklı sosyal grupların lüks konut yapımı eğilimini kesinlikle önliyecek tedbirler alınmalıydı. Alınmadığına göre, sosyal adaletten uzaklaşılmakta, dolayısiyle plânın hedefleri de zedelenmiş olmaktadır.

24.3.1964 gün ve 11664 sayılı Resmi Gazete'de Halk Konutları Standartları'nın yayınlanmasından sonra, işçi yapı kooperatiflerinin kurumla olan ilgilerini kesmeleri, bugüne kadar yalnız üç kooperatifin konut kredisi talebinde bulunması, uygulamanın ne şekilde cereyan edeceğine dair bir fikir vermektedir.

700 Bin civarında olan sigortalı işçinin büyük çoğunluğunun aylık kazanç ortalamasının 350-450 lira olduğu ve bu ücret kategorilerinde çalışan işçilerin aylık taksit ödeme güçlerinin 65 - 80 lira olduğu düşünülürse, bu vatandaşları kısa zamanda konut sahibi yapabilmek amacıyla uygun görülen 63 metrekare alanlı ve maliyeti 25 bin lirayı geçmiyen konut tiplerini Türk-İş te bütün gücüyle desteklemektedir. Ancak, daha yüksek gelir dilimlerinde çalışan, ayda, ücretinin üçte biri olan 150 - 200 lira taksit ödeme gücünde olanların çalışma hayatlarının bir kez için yaratabileceği olanak, konut alanlarının 100 metrekareye çıkarılmasıyla tatmin edici bir şekilde kullanılmış olurdu.

Sonuç olarak söyliyebiliriz ki, mevcut standartlara göre en ekonomik şekilde hesaplanmış, kalabalık işçi ailelerinin oturabilecekleri, normal sağlık koşullarını haiz örnek konutlar yapılmadan, Sosyal Sigorta Kurumu'nun konut kredisi fonlarının kullanılması güç olacaktır. Çünkü işçi yapı kooperatifleri tarafından kredi isteğinde bulunulmayacaktır.

Tam İstihdam Politikasının Düşündürdükleri

Önder AKER
Türk-İş Eğitim Merkezi

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın 48. dönem konferansında kabul edilen «İstihdam Politikası» hakkındaki «Sözleşme» ve «tavsiye», üye hükûmetleri, istihdamı yüksek ve mustakar bir seviyede tutmak için tedbir almağa, milli istihdam politikasının tayin, tesbit ve yürütülmesinde, özellikle işçi ve işveren teşekküllerile işbirliği yapmağa davet etmektedir. Dünya nüfusunun % 40 ının işsizliğin feci neticeleri ile karşı karşıya olması, meselenin önemini ortaya koymaktadır. Avrupa'nın sanayileşmiş memleketlerinde yüksek istihdam seviyesine bir dereceye kadar erişilebilmiştir. Bu memleketlerde dahi geçici işsizlik söz konusudur. Diğer taraftan Kuzey Amerika ciddi bir işsizlikle karşı karşıyadır. İktisaden az gelişmiş ülkelerde işsizlik büyük kitlelerin ıstırabını teşkil etmekte, ekonomileri, bu müzmin derdin ağır yükü altında ezilmektedir. Esasen, dünya nüfusunun büyük yüzdesinin iktisaden az gelişmiş memleketlerde bulunması keyfiyeti, buraların kronik derdi işsizliğe, sanayileşmiş ülkelerde de büyük ölçüde raslanılması hakikati, bu konuyu şu memleketin veya bu bölgenin ıstırabı olmaktan çıkarmış, bir dünya problemi haline sokmuştur.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) tam ve verimli çalıştırmayı gerçekleştirecek «istihdam politika» larının hür dünya milletlerince plânlı ve programlı olarak ve öncelik tanınarak yürütülmesi icabettiğini yıllardır ısrarla ileri sürmekte ve iktisadi kalkınmanın ancak sözü geçen politikanın eksiksiz uygulanmasile mümkün olabileceğini ifade etmektedir. Hür sendikaların bu görüşü hakikatin ifadesidir. Çünkü kalkınma planlarının hedefi hayat standartlarının yükseltilmesi yanısıra tam istihdamı gerçekleştirmektir. Bunlar birbirlerini tamamlıyan hedeflerdir, ayrılabilmeleri mümkün değildir. Kaldı ki mecburî çalışma metodlarını reddeden, onlarla mücadelenin önderliğini yapmakta olan hür sendikalar, milli istihdam politikasının tayin ve tesbitinde, ferdin temel hak ve hürriyetlerinin alınması gerektiğini müdafaa etmektedirler. Her şahsın çalışmağa, işini serbestçe seçmeğe, âdil ve elverişli çalışma şartlarına sahip olmağa ve işsizliğe karşı korunmağa hakkı olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin âmir hükümlerinden biri değil midir?

Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen sözleşme, ekonomik gelişmenin gerçekleştirilmesinde, hayat standartlarının yükseltilmesinde, insangücünün ihtiyaçlarının karşılanmasında ve işsizlikle mücadelede, tam ve verimli bir istihdam politikasının faal olarak yürütülmesi esasını öngörmektedir. Faal istihdam politikasının milli hudutlar dahilinde uygulaan sosyal ve ekonomik politika ile koordine edilmesi lüzumu üzerinde duran sözleşme, yatırım programlarına, istihsale, gelir artışına ve dağılışına, sosyal güvenliğe, para ve maliye politikasına taallûk eden tedbirlerin acilen alınması gerektiğini belirtmektedir. Söz konusu tedbirlere baş vurulmaksızın, tam istihdam politikasının sosyal hedeflerine erişemiyeceği tasrih olunmaktadır. Diğer taraftan sözleşme, tasarrufu teşvik ve kısır yatırımları verimli sahalara yöneltici bir politikanın tatbik edilmesinin şart olduğunu ileri sürmekte, beşerî kaynakları geliştirici, insangücü eğitimi ve meslekî eğitim programlarının uygulanmasını tavsiye etmektedir.

Ancak gerek plânın formüle edilmesi ve gere kuygulanması sırasında hükümetlerin, işçi ve işveren teşekkülleri ile istişarede bulunmaları elzemdir. Hür sendikalar özellikle kalkınma plânlarının hazırlanması sırasında istişarî temasların kifayet etmediği kanaatindedirler. Kalkınma çabasının en ağır yükünü taşıyan işçinin, gerek plânların formüle edilmesine ve gerekse uygulanmasına iştirak ettirilmesi lüzumuna işaret etmektedirler. Esasen TÜRK-İŞ bu gayeye matuf olarak hazırladığı takriri, Uluslararası Çalışma Konferansı'ndan geçirmesini bilmiştir. Hakikaten, bilhassa istihdam politikasının hazırlanması ve tatbikatı safhasına işçi ve hatta işveren teşekküllerinin iştirakı sağlanmalıdır. İşbirliği ve karşılıklı anayış havasının iktisadî gelişmeyi tehdit eden konularda faydalı olacağına şüphe yoktur.

İşçi ve işveren teşekkülleri birbirleriyle ve icabeden hallerde âmme mercileriyle istişarede bulunarak, istihdam seviyesindeki değişikliklerin ihtiyaca adaptasyonunu temin edici tedbirlerin alınmasında faik bir rol oynıyabilirler. İstihdam ve memleket ekonomisi ile ilgili eğilimler bu teşekküllerce dikkatle takip edilip, tedbir ittihazı için hükümetlerin dikkati çekilebilir. Bu suretle işçi haklarını koruyucu, istihdam güvenliğini sağlayıcı adımlar atılmış olur. Çeşitli sektörlerde, bazı bölgelerde ve belirli meslek kollarında meydana gelen istihdam değişikliklerinin sebepleri, insangücünün coğrafî ve meslekî mobilitesinin nedenleri, beşerî kaynakları geliştirme usulleri sözü geçen teeşkküllerce araştırma mevzuu yapılabilir. Çok taraflı ve fakat belli bir gayeye tevcih edilen bu çalışmalar «tam istihdam» politikasının eksiksiz hazırlanmasına yarıyacaktır. Ancak matlup olan ekonomik kalkınma plân ve programlarının her safhasında olduğu gibi, istihdam politikasının tayin ve tesbitinde de hükümetlerin yeni bir anlayış tarzına alışmalarıdır. Demokratik rejimin tabiî icabı olarak işçi ve işveren teşekküllerinin bu politikaların hazırlanmasında ve uygulanmasında reyine müracaat edilmeli, müşterek karara varma şuuru uyanmalıdır. Aksi takdirde ekonomik kalkınma kıtap sayfalarına gömülü kalır.

EKONOMİK ve MÂLİ YÖNLERİYLE

§ I SOSYAL GÜVENLİK

«Sosyal güvenlik programları»nın ifade ettiği ilk mânâ, bu programların, yönetimi tamamen veya kısmen kamu organları tarafından yürütülen ve bir kanunla tesis edilen programlar oluşudur.

İkinci olarak, sosyal güvenlik, -sebebi meslekî olsun veya olmasın- yaşlılık, emeklilik veya devamlı iş göremezlik gibi uzun vadeli riskler, ve - sebebi yine meslekî olsun veya olmasın - analık, işsizlik ve geçici iş göremezlik gibi kısa vadeli riskler sebebiyle vuku bulacak gelir kayıplarını telâfi etmez üzere nakdî ödemeleri öngören programları ifade eder.

Sosyal güvenlik deyiminin ayni zamanda çocuklu ailelere muntazam nakdî ödemelerin yapılmasını öngören programları da kapsadığı kabul edilmektedir. Son olarak, genel sağlık hizmetleri dışında, fertlere tedavi şeklinde sağlık yardımı yapılması veya bunların bedelinin nakden ödenmesi de sosyal güvenlik programlarından addedilmektedir.

Sosyal güvenlik programlarının üçüncü yönü, yukarıda bahsedilen ödemeler ve hizmetlerle ilgili olarak uygulanan özel metodlardır. Bu açıdan her biri sosyal güvenliğin bir cephesini teşkil eden üç belli başlı metottan bahsedilebilir. Bunlar, sırasıyla sosyal yardım ve kamu hizmetleridir. Her ülkede büyük ölçüde değişiklik göstermesi sebebiyle, bunların kesin tanımını yapmak hemen hemen imkânsızdır. Bununla birlikte, bu ayrım, farklı sistemlerin faydalı bir şekilde gruplandırılması imkânını vermektedir.

I — Sosyal Sigorta :

Sosyal sigorta, programlarının ortak vasıflarından biri, bunların kısmen veya tamamen işçilerin' işverenlerin veya her ikisinin ortaklaşa ödediği primlerle finanse edilmesidir. Bu primler, devlet bütçesinden ayrı olarak, özel bir fonda toplanır. Sosyal sigorta programından faydalanmak hakkı ile geçmişte ödenen primler arasında bir ilgi kurulmuştur. Bundan başka, sigortadan sağlanacak ödenekler ve yardımlar, ödenen primler kadar, sigortalının ücretine göre de değişiklik gösterir. iDğer taraftan, yardım miktarları, sadece, yardım görenin ihtiyaç veya imkânlarına göre tesbit edilmez.

Sosyal sigorta programları, kanunla tayin edilen işçi ve işveren gruplarının prim ödemeleri ve sisteme katılması bakımından mecburidir. Sigortadan faydalanma hakları, kanunla düzenlenir. Bununla birlikte, bazı ülkelerde uygulanan kanunlar, işverenlerin ve bazen de işçilerin katılmasını isteğe bırakmış, veya «yarı gönüllülük» müessesesi getirmiştir. Bu durumda sistem, önemli miktarlara ulaşan devlet tahsisatıyla takviye edilmektedir.

Bugün mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin büyük bir kısmı, sosyal sigorta karakterindedir, uygulanması mecburidir.

II — Sosyal Yardım :

Nakdî yardım sağlıyan sosyal yardım programları, çeşitli ülkelerde «kamu yardımı», «milli yardım», «yaşlılık yardmı», «işsizlik yardımı» v.b. gibi adlarla anılmaktadır. Bu programların önemli ortak niteliği, düşük gelirli veya muhtaç kimselere sınırlı yardımda bulunulması, ödeneklerin, yardım talebinde bulunan her şahsın carî gelirleri ve ihtiyaçları araştırıldıktan sonra verilmesi, ödeneklerin imkân ve ihtiyaçlara göre ayarlanması ve bu ödeneklerin finansmanının genellikle devlet bütçesinden karşılanmasıdır.

Ödeneklere esas teşkil eden gelir miktarı, imkân ve ihtiyaçlar, çeşitli programlarda farklı şekillerde tesbit edilmiştir. Şahsî ihtiyaçlara verilen ağırlık, bir ülkeden diğerine büyük değişiklik gösterir.

SOSYAL GÜVENLİK

Okan AKTAN
Türk-İş Araştırma Merkezi
İstatistik Uzmanı

Bugün, sosyal yardımın, sosyal güvenliğin tek dalı olarak kullanıldığı ülkelerin sayısı çok azalmış ve yerini tedricen sosyal sigortaya bırakmıya başlamıştır. Bununla beraber, Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere birkaç ülkede sosyal yardım, sosyal sigorta sistemi kapsamına girmiyen muhtaç kimselere yardımda bulunmak, ayni zamanda imkânları yetersiz olan veya hiç olmıyan veya özel ihtiyaçları olan kimselerin sigorta gelirlerine bir ilâvede bulunmak üzere devam ettirilmektedir.

III — Kamu Hizmetleri ve Diğer Programlar :

Nakdî ödemelerin ve hizmetlerin doğrudan doğruya devlet tarafından, genel bütçeden karşılandığı ve toplumun bütün üyelerinin iştirak ettirildiği sosyal güvenliğin üçüncü tipi, bu grupta mütaleâ edilir. Bu tip programlarda ödemeler ve hizmetler, sadece prim ödemeyenler veya muhtaç durumda olanlara inhisar ettirilmemektedir. Sosyal güvenliğin bu tibi, belli bir yaşın üzerindeki her şahsa yaşlılık aylığı, çocuğu olan her araya analık yardımı, belli sayıda çocuğu olan her aileye aile ödenekleri ve mahallî ve ya millî sağlık hizmetleri vasıtasıyla ülkedeki her şahsa tıbbî yardım sağlıyan bir kısım ülkelerde uygulanmaktadır.

Bu programlar, uygulandığı ülkelerde, sosyal yardımlarda olduğu gibi, sosyal sigortaya paralel olarak sigortanın kapsadığı alanlarda uygulanmamakta, ya sosyal sigortaya yardımcı olmakta, yahut ta memleketin güvenlik programını teşkil etmektedir.

Açıklık sağlaması bakımından bu üç tip sosyal sigorta sistemi arasında bu şekilde bir ayrım yapılmakla beraber, uygulamada bunlar arasına kesin bir hat çekmek imkânsızdır. Birçok ükede uygulanan sistemler, bu programların bir karışımı mahiyetindedir. Meselâ, bazı kamu hizmet programları, kısmen sigorta primleri, kısmen de bu amaç içinde ihdas edilen gelir vergisi vasıtasıyla finanse edilir. Gelir vergisi, sigorta primi olmamakla beraber, mâlî açıdan ayni fonksiyonu ifa etmektedir.

Yukarıda bahsi geçmiyen iki sosyal güvenlik metodu daha vardır. Bunlar, ihtiyaç fonları ve işverene sorumluluk yükliyen, kanunlarla tesis edilen sosyal güvenlik sistemleridir. İhtiyat fonlarına bugün herhangi bir sasyal sigorta programı uygulamıyan, sanayileşmemiş bazı ülkelerde rastlanmaktadır. İhtiyat fonu programı, bir çeşit mecburî tasarruf sistemidir. Ödemeler bir merkezî fonda toplanmakta ve önceden tespit edilen olayların vukuunda toptan bir ödemede bulunulmakta, ödenen bu miktar, sonradan faiziyle geri alınmaktadır. Bu programlar, periyodik ödemelerde bulunulmasım öngörmemiştir ve riskleri önliyememekle beraber ücretlerin kesintiye uğradığı hallerde önemli derecede para yardımında bulunabilmektedir.

İşçilerin belli sosyal risklerden korunması amacıyla, bazı ülkelerde kanunlar, bu risklerin karşılanması için gerekli ödemelerin yapılmasın işverenlere yüklemiştir. Bu gibi kanunlar, yaşlılık ve malûliyet aylıklar ödenmesini, hasta işçilere sağlık yardımında bulunulmasını, analık yardımı ve aile ödenekleriyle, iş kazası ve meslek hastalıkları için nakdî yardım ve tedavi yapılmasını öngörmektedir. Bu metod işvereni kanunla yükümlülük altında bırakmasına rağmen, risklerin vukunu önliyememektedir. İş kazası durumu hariç, bu programlar yerini sosyal güvenlik sistemine bırakmış olmakla beraber bazı memleketlerin, sosyal sigortanın kapsamı içine girmiyen bölgelerinde ve endüstrilerinde halen uygulama alanı bulmaktadır. (1)

(Devamı Gelecek Sayıda)

ÇİZMEDEN YUKARI ÇIKMAYALIM

Radyo yetkilileri, Türk-İş yöneticilerinin Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'na yönelttiği haklı tenkitleri gene tarafsızlık kisvesine bürünerek verdikleri cevapla savuşturmaya kalkılar.

Türk-İş'ten ağır bir dille bahseden cevap, Türk Kamuoyu'nun demagojiyle aldatılamıyacağından habersiz görünen TRT yöneticilerinin tevurması bakımından ibret vericidir.

Bu konudaki fikrimizi belirtmeden önce, okurlarımızın fikir sahibi olmaları için, Türkiye Radyo, Televizyon Kurumu'nun cevabını aynen iletiyoruz:

«Sayın dinleyiciler,

Türkiye Radyo, Televizyon Kurumu, Türk vatandaşlarının ve onların kurduğu bütün teşekterir. Kendisine karşı yöneltilen tenkitleri de yayınlamakta asla tereddüt etmez. Sadece hassasiyet gösterdiği husus, millî huzur, vatanseverlik ve kardeşliktir. Yalnız millî bünyede değil, insanlık âleminde de huzur ve barış için çalışma görevi alan yayın vasıtaları, bu hususlara dikkat eder ve itina gösterir. Bu sebepledir ki, sulh ve huzura zarar verici yayın ve tehditlerin yapılmamasına hassasiyetle dikkat olunur. Barış ve huzuru arzu edenler ve tarafsız radyo istiyenler, buna emin olarak vazife gördüğümüze kani olmalıdırlar.

Şurasını ifade edelim ki, Sayın Türk-İş yöneticileri, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun tarafsız radyo olması arzularında samimî iseler, radyoyu kendilerinin organı görmekten vazgeçmelidirler.»

AYKIRILIK NEREDE?

Radyo yöneticilerinin hassasiyet gösterdikleri hususlar, sadece «millî huzur, vatanseverlik ve kardeşlik» miş. Peki, Anayasa teminatı altındaki haklarının gerçekleşmesiyle duydukları kıvancı, bir Anayasa'ya bağlılık andı olarak tekrarlamak istiyen işçilere, radyodan bunu ifade etmek hakkını vermek istemiyen TRT yöneticileri, bu andı yukarıdaki prensiplerden hangisine aykırı bulmuşlardır?

Türk İşçisi'nin Anayasa'ya ve demokratik rejime bağlılığını ifade etmek istemesi gibi masumca bir isteği, zahirî sebeplerle «millî huzuru bozucu» göstermek çabasında olanlar, nasıl olur da, radyonun tarafsız olmasını dileyen vatandaşlarından itimat talebinde bulunurlar?

«Ben tarafsızım...» demek, tarafsız olabilmek değildir. Radyodan okutulması yasaklanan konuşmalar hangi düşünceyle yayınlanmamıştır bilinmez. Ancak, tarafsız olduğunu ısrarla iddia ettikleri radyonun değerli yöneticilerinin nasıl bir davranış içinde olduklarını görmemek için gözlerin kör, kulakların sağır olması gerekmektedir.

Huzura zarar verici yayın ve tehditlerden bahsediliyor. «Ya zülfiyâra dokunursa?» endişesiyle kıvıranan üç bürokratın huzuru Türk milletinin huzuru şeklinde milyonlara sunuluyor. Türk İşçisi, de bu numaraya âlet ediliyor. Buna müsaade edeceğimizi mi sanıyorsunuz? Sizler, tarafsız değilsiniz, kendi tarafını tutuyorsunuz.

Şu satırlara bakın : «Yalnız millî bünyede değil, insanlık âleminde de huzur ve barış için çalışma görevi alan yayın vasıtaları, bu hususlara dikkat eder ve itina gösterir. Bu sebepledir ki, sulh ve huzura zarar verici yayın ve tehditlerin yapılmamasına hassasiyetle dikkat olunur. Barış ve huzru arzu edenler ve tarafsız radyo istiyenler, buna emin olarak vazife gördüğümüze kani olmalıdırlar.»

Niye kani olsunlar? Radyoda Türk-İş yöneticilerinin konuşmalarını «sulh ve huzura zarar verici», «vatanseverliğe aykırı», «millî huzuru bozucu», «kardeşlik duygusunu zedeleyici» olarak niteleyin, sonra da tarafsız radyoyu her arzu eden vatandaşın size inanmasını şart konuş. Vatandaş buna kanar mı?

BÖYLEYMİŞ...

Türkiye'de her vesileyle, dernek toplantıların da, çeşitli amaçlarla kurulmuş komisyonlarda, par lamentoda, hatta özel sohbetlerde sık sık sıkılan bir palavra vardır: «Dünyada emsâli böyle...» yahut, «Efendim, bizde başka hiçbir yerde tatbikatı yok...» gibi. O anda hazırlıklı olmıyan ve bu hususu iyice bilmiyen vatandaşlar, genellikle bilgisizliklerinin kurbanı olurlar ve bu palavraya kanarlar.

Dünyanın en büyük ülkelerinde radyolar, totaliler idarelerde rastlanabilecek budalaca sansür mekanizmalarından geçmemiş fikirleri, gerçek anla mıyla «açık oturumlar» ve konuşma saatleri vasıtasıyla halka duyururlar. Radyonun objektif olması çeşitli fikirlere yer vermemesi demek değildir. Gerçek anlamda objektif olmak, çeşitli yönlerdeki fikirlerin, kanunlara aykırı olmamak kaydı ile radyoda özgürce yayınlanabilmesidir. Bundan ötesi, tarafsızlık değil, sinameliktir

«Millî huzur, kardeşlik ve vatanseverlik» Türk İşçisi'nin candan inandığı ve gönül verdiği, yuvarlak kavramların ötesinde inançlardır. Hiçbir kim-

se veya kurumun, bu sözleri, (en aşağı sarfeden kadar) vatanser Türk İşçisi aleyhinde yatırım vasıtası yapmıyan hakkı yoktur.

TRT, TÜRK-İŞ'İN ORGANI MI?

«Biz, Anayasa'ya yürekten bağlıyız. Anayasa dışı davranışlar karşısında direnmiye azimliyiz...» diyoruz. Buna aykırı fikirler olabileceği düşüncesiyle ve bu fikirlerin sahiplerine de söz vermek gerekirliği endişesiyle mi bu beyanı yayınlamıyorsunuz? Buna yayınlamanızı istersek, yüzbinlerce Türk işçinin temsilcisi, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun sesini duyurabilmek için hak talebinde bulunursak, radyoyu kendi organımız mı görmüş olacağız?

Demek ki, radyo her demecini verdiği kişi, teşekkül veya zümrenin organı olunabileceği endişesinde. Yahut ta TRT yöneticileri, söz hakkı verilmiyen yarım milyon Türk İşçisi'nin sesini şu veya bu vasıtayla duyurmıya yetkili Türk-İş'i bu şekilde kötülemek yolunda bir hesap peşindeler. Her iki halde de genç TRT Kurumu'na Türk İşçisi adına esef ederiz.

Konuşmaları hakkında «Vatanseverliğe aykırı», «millî huzuru bozucu», «kardeşliğe aykırı» gibi tecavüzkâr sıfatlar kullanılarak mâlum sebeplerle yıpratılmak istenen Türk-İş yöneticileri, bu sıfatları, kullanana iadeyi görev addederler. Temennimiz, batılı anlayışla çalışması milletçe istenen bu kurumun, bilgisiz, partizan ellerde yeniden yıpratılmamasıdır.

---

yargıtay kararı

274 Sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği günden bu yana sosyal güvenlik bakımından Emekli Sandığına tabi olan işçilerimizin sendika üyeliklerinin tartışma konusu olduğu malûmunuzdur.

Bu devre zarfında konu ile ilgili muhtelif uzlaştırma kurulu kararları ve birçok ilim adamlarının görüşlerinin Konfederasyonumuzun savunduğu görüşe uygun olmasına rağmen hala Çalışma Bakanlığının çıkardığı 13 numaralı genelgenin etkisi altında kalan Devlet teşekkülü yöneticileri direnme göstermektedirler.

Konfederasyonumuz bu yolda müspet ve kat'i neticeyi almak üzeredir. Netice alınıncaya kadar görüşümüze uygun olarak çıkan uzlaştırma ve mahkeme kararları teşkilatımıza peyderpey gönderilecektir.

Bu cümleden olarak Yargıtay 9. Dairesinin görüşümüzü tasdik eder bir kararını, konu ile ilgili her hangi bir ihtilâfta bu karardan yararlanılmasını temin için veriyoruz :

T. C.
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas : 5954
Karar : 5347
Mahkeme : İstanbul Asliye II. Hukuk Hâkimliği (iş)
Tarihi : 3.4.1964
No. : 962/285
Davacı : Türkiye Sağlık Personeli ve İşçileri Genel Sendikası Adına Avukatları Sedat Erbil ve Mehmet Mankut
Davalı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı adına Avukat Kutbettin Ohri

Davacı Avukatı davalı işyerinde ve 274 sayılı kanunun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen nitelikteki 84 personelin müvekkili sendikanın üyeleri bulundukları ve davalının bunlara ilişkin aidatları kesmediği sözü ile buna ilişkin 840 liranın Davalıya ödetilmesi istenmiştir.

Karar : Sözü edilen aidatların kesilmediği ileri sürülen 84 kişinin işçi olmayıp kamu hizmeti görevlisi bulundukları bunların Emekli Sandığına bağlı oldukları sendika kuramıyacakları ve sendikaya üye de olamıyacakları yönleriyle subuta ermiyen davanın reddine karar verildiğine dairdir.

Temyiz isteğinin süresi içinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi gereği konuşuldu:

Davacı sendika davalının işyerinde çalışan ve sendikaya üye olan işçilerin üye aidatını işçi ücretlerinden kesildiği halde sendikaya ödemediğini ileri sürerek kesilen aidat paralarının ödetilmesini istemiştir.

Davalı vekili sendikaya üye oldukları iddia edilen kimselerin sayısının iddia edilen kadar olmadığını ve bu kimselerin kadro karşılığı aylık alan ve Emekli Sandığı Kanununa bağlı bulunan kimseler olup işçi niteliğine sahip olmadıkları için sendikaya üye olamıyacaklarını savunmuştur. Davacı sendika bu savunmaya karşı davalının işyerinde çalışan bu kimselerin 3656 sayılı kanunun 19. maddesinde gösterilen müteferrik hizmetli durumunda olup bu Kanuna bağlı olmadıklarının sözü edilen kanunda gösterilmiş bulunduğunu hizmet sözleşmesi ile işverene bağlı olan bu gibi işçilerin sendikalara üye olmalarını engelliyen bir kanun hükmü de bulunmadığını bildirmiştir.

Gerek 3656 sayılı kanunun 19 maddesinde, gerek 3659 sayılı kanunun 10 uncu maddesinde bildirilen kimselerin adı geçen kanunlara bağlı olmadıkları anılan maddelerde bildirilmiştir. Bu nitelikteki müteferrik hizmetlilere Borçlar Kanununun hizmet sözleşmesine ilişkin hükümlerinin uygulanması zorunludur.

17.7.1963 günlü ve 274 sayılı Sendikalar Kanunu'nun işçi Sendikaları üyeliği başlıklı 2 nci maddesinin 1. bendinde 1. fıkrasında hizmet aktine göre çalışmayı meslek edinmiş bulunanların işçi sendikaları kurmak ve İşçi Sendikalarına üye olmak hakkına sahip bulundukları açıklanmıştır. Aynı bendin 4. fıkrasında da 1. fıkra kapsamına giren kimselerden Türkiye Cumhuriyet Emekli Sandığı Kanununa tabi olanların da işçi sendikaları kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakları saklı tutulmuştur. Sadece maddenin 1. bendinin 2. fıkrasında işçi niteliği taşımıyan kamu hizmeti görevlilerinin bu madde gereğince sendika kurmak ve Sendikalara üye olmak haklarının ve bunların kuracalkarı Sendikalarla kuracakları birlik, Federasyon ve Konfederasyonların özelliklerinin özel görevlerinden olduğu gerçekleşirse bu kimselerin az önce bildirilen hüküm uyarınca sendikaya üye olamıyacaklarının, ancak hizmet akti ile bağlı olup da Emekli Sandığı Kanunu ile ilgilendirilenlerin Sendikaya üye olabileceklerinin kabulü gerekir. O halde Davacı Sendikaya üye olan kimselerin Sendikaya üye olabileceklerinin kabulü gerekir. O halde Davacı Sendikaya üye olan kimselerin Hukuki durumlarının yukarıda anılan hükümler göz önünde tutularak incelenmesi ve varılacak sonuç uyarınca bir karar verilmesi gerekir.

Mahkemenin Sendikaya üye olanların Emekli Sandığı Kanununa tabi bulunduklarından ve bu sebeple Sendika üyesi olamıyacaklarından söz ederek davayı reddetmesi anılan yasa hükümlerine aykırıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen kararın gösterilen sebepden bozulmasına 11.9.1964'gününde oy birliği ile karar verildi.

yüksek hakem kurulu kararı

İzmir Verem Savaş Derneği ile, Sağlık-İş Sendikası arasında yapılmakta olan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde doğan uyuşmazlık İzmir İl Hakem Kurulu'na götürülmüştür. İzmir İl Hakem Kurulu'nun uyuşmazlık hakkında verdiği 20.6.1964 günlü kararına, Veremle Savaş Derneği Başkanlığı tarafından Kurulumuz nezdinde ve kanuni süresi içinde itiraz edilmesi üzerine, Kurulumuz, 29.9.1964 günü Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Başkanı Muhittin Taylan'ın Başkanlığında (üyelerden Şefik Akın katılmaksızın) Çalışma Bakanlığı'nda toplandı.

İşveren, İzmir Verem Savaş Başkanlığı, 13.7.1964 tarihli itiraz dilekçesinde özet olarak:

Sağlık-İş Sendikası'nın Uzlaştırma Kurulu Kararını kabul etmediğine göre, Uzlaştırma Kurulu'nun karara bağladığı maddelerden sadece iş müddetine ilişkin maddenin İl Hakem Kuruluna götürülmesinin usule aykırı düştüğünü, İl Hakem Kurulu'na ancak sözleşmenin tümünün götürülebileceğini ve İl Hakem Kurulu'nun da ancak sözleşmenin tümü hakkında karar verebileceği cihetle, anılan Kurulun tek madde hakkında karar vermesinin usulsüz olduğunu; öte yandan, 2/20780 sayılı ve 3.2.1964 mer'iyet tarihli İş Müddetleri Nizamnamesi' nin (10) uncu maddesi hükmüne göre, hastahane gibi sağlık hizmetleri görülen işyerlerinde günlük çalışma süresinin (11) saat olarak kararlaştırılmış bulunduğu ileri sürülerek, uyuşmazlık konusu iş müddetinin (8) saat olarak karara bağlanmasının, sözü edilen nizamnameye uygun düşmediğini, esas yönünden savunmaktadır.

Konu incelendi; gereği görüşülüp, düşünüldü:

İşverenin usul bakımından yapmış olduğu Uzlaştırma Kurulu Kararı'nin sadece bir maddesinin İl Hakem Kurulu'na getirilmesine ilişkin itirazı; İzmir İl Hakem Kurulu'nun 30.6.1964 günlü kararında tarafların uyuşmazlık konusunun sadece günlük çalışma süresinin sekiz saat olması yolundaki beyanları ve 4.6.1964 günlü Uzlaştırma Kurulu Tutanağı'na ilişkin, İşçi Sendikası tarafsız aracısı Burhanettin Asutay'ın muhalefet şerhi ile belirtilmiş olduğundan, toplu iş sözleşmesi maddelerinin tümünün değil, sadece uyuşulamıyan maddelerin İl Hakem Kurulu'na götürülmesinde kanuni bir sakınca bulunmaması gerekir.

Esasa ilişkin itiraza gelince: 2/20738 sayılı ve 3.2.1964 mer'iyet tarihli «İş Müddetleri Tüzüğü» nün (10) uncu maddesinde yer alan ve hastahanelerde haftada en fazla (66) saat çalışma yapılabileceğine ilişkin bulunan hüküm, bu gibi işyerlerinde çalışmaların en yüksek sınırını göstermektedir. Toplu sözleşme ile, tüzükte belli edilen çalışma süresinin indirilmesine kanuni hiç bir engel yoktur. O halde, itirazların reddi ve kararların onanması gerekir.

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

HABERLER

GREVLER

Maden-İş Grevleri

Türkiye Maden, Madenî Eşya ve Makina Sanayiî İşçileri Sendikası (Maden-İş) ile Türkiye Madenî Eşya Sanayicileri İşveren Sendikası (MESS) arasındaki toplu iş sözleşmesinde düşülen uyuşmazlık sonucu Maden-İş tarafından başlatılan grevlere devam edilmektedir.

Bunlardan Dever Teknik Fabrikası işvereni ile sendika arasında anlaşma sağlanmasına rağmen, MESS'in bazı başka çıkarlar yüzünden sözleşmeyi imzaya yanaşmaması, Dever Teknik işvereninin MESS'ten istifasına sebep olmuştur. Bu işveren ile Maden-İş arasında sözleşme imzalanmıştır.

Bu arada, Ayvansaray Cıvata Fabrikası, Altınbaş Çivi Fabrikası ve Emayetaş grevleri de, işverenle uyuşma sağlanması üzerine durdurulmuş ve bu işverenlerle de sözleşme imzalanmıştır.

Sungurlar Fabrikası'ndaki grev, Maden-İş tarafından açıklanmıyan bazı sebeplerle sendikaca durdurulmuş ve işverene yeni toplu sözleşme çağırısı yapılmıştır.

Arçelik grevi, halen devam etmektedir.. Arçelik işvereniyle sendika arasındaki uyuşmazlık Türk-İş tarafından ele alınmış olup, grevin bundan sonraki yönetimi bizzat Türk-İş'çe yapılacaktır. Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, ay içinde İstanbul'a gelerek üç gün süreyle çalışmış ve grevle ilgili temaslar sağlamıştır. Türk-İş'in el koyduğu bu grevin yakında halledileceği sanılmaktadır.

ÖRGÜTLENME

Metal-İş Örgütleniyor

Kayseri yöresindeki maden, makina, makinadan yapılmış eşya ve oto sanayiinde çalışan işçileri örgütlendirmek üzere bu ilimizde «Kayseri Metal-İş Sendikası» kurulmuştur. Sendikanın kuruluşu ile ilgili hazırlıklarda bulunmak üzere Metal-İş Federasyonu tarafından Kayseri'ye yollanan federasyon genel sekreteri Mustafa Patırna, Ankara'ya dönmüş bulunmaktadır.

Bin civarında işçiyi bünyesinde toplayacak olan büyük sendika, ilk genel kurulunda federasyona üye olma kararı alacağı yolunda bir prensip kararına varmıştır.

GENEL MÜDÜR

M.K.E.K. Genel Müdürlüğü'ne Celâl İmre atandı.

Makine Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü'ne Yüksek Mühendis Celâl İmre atanmıştır. Daha önce M.K.E.K. Genel Müdürü olan Yüksek Mühendis Celâl Şanbaşoğlu, Çimento Sanayiî Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu'na üye olarak atanmış bulunmaktadır.

Yeni genel müdür İmre, daha önce de (1951 - 53 yılları arasında) Makina Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü yapmıştı. İmre, geçen hafta içinde, Metal-İş Yürütme Kurulu üyeleri tarafından makamında ziyaret edilerek kutlanmıştır. Genel Müdür, ilk fırsatta bu ziyareti iade edeceğini bildirmiş ve gerek federasyonla, gerekse federasyona üye sendikalarla sıkı işbirliği kurulacağını söylemiştir.

Türk-İş yeni genel müdüre görevinde başarı diler.

GEZİ

Türk-İş Başkanı'nın Fransa Gezisi

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Avrupa İktisadî İşbirliği Teşkilâtı (OECD) nin davetlisi olarak ay içinde Paris'e giderek Sendikalar İstişare Komitesi toplantısına katılmıştır.

Pariste' kaldığı sürece çeşitli ülkelerden gelen birçok sendika yöneticisiyle görüşen Türk-İş Baş-

kanı Seyfi Demirsoy, 11 Kasım tarihinde çıktığı geziyi 19 Kasım'da tamamlanmış ve bu tarihte yurda dönmüştür.

Demirsoy, çok verimli geçen toplantının yambaşında, batılı sendika önderleriyle yaptığı görüşmelerden de ayrıca memnun kaldığını Türk-İş muhabirine söylemiştir.

SONUÇ

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Tumpane Grevini Halletti.

Türkiye Harp Sanayiî ve Yardımcı İşkolları İşçi Sendikaları Federasyonu (Harp-İş) Samsun Şubesiyle, Samsun'da NATO adına radar tesisleri yapan Tumpane Şirketi arasındaki toplu sözleşme, tarafların anlaşamamaları üzerine uzlaştırma kuruluna havale edilmiş ve Tumpane'in bu kurul kararlarına da uymak istememesi üzerine, sendika bu işyerinde greve gitmişti.

Federasyonun bu duruma müdahele ederek greve gitmeden hakların verilmesi için iyi niyetli müracatına rağmen işverenin inat etmesi, grevi, bu işyerinde kaçınılmaz hale sokmuştur.

Grev bunun üzerine başlamış ve grevci işçilerin olanca iyi niyetine rağmen, bu sefer de üretim mallarını kaçırmak ve yabancı işçi çalıştırmak istiyen işverenin tutumu üzerine, olayların tatsız bir şekilde geliştiğini gören Türk-İş Yürütme Kurulu duruma müdahele etmiştir. Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, uçakla özel olarak gittiği Samsun'da, taraflarla yaptığı görüşmeler sonunda işçiye, sendikaca istenen hakların tümü sağlanmış ve grev durdurulmuştur.

20 Gün devam eden grev sonunda elde edilen haklar özetle şunlardır :

1. İşyerinde saat başına asgarî ücret 2 liraya çıkarılmıştır.

2. Günde iki lira yemek parası ödenecektir.

3. İşveren çocuk başına 10 lira çocuk zammı ödiyecektir.

4. İşçiler, yılda 600 lira tutarında ikramiye alacaklardır.

5. Ayrıca, saat ücretlerine seyyanen 20 kuruş zam yapılacaktır.

KÂNUN

Yeni Bir «Sanayi Kanunu» Yapılıyor.

Sanayimize büyük ölçüde ferahlık getireceği ileri sürülen yeni «Sanayi Kanunu» üzerindeki ön çalışmaların bitmek üzere olduğu, Sanayi Bakanı Muammer Erten tarafından açıklanmıştır.

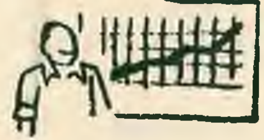
Muammer Erten, daha önce kurulmuş ve bundan sonra kurulacak olan sınaî işletmelerin karşılaşma durumunda olduğu engellerin kaldırılması için bu yönde bir çalışma yapma zamanının geldiğini belittikten sonra, yeni çıkacak kanun ile bu olanağın sağlanacağını bildirmiştir.

Bakan, sanayiin karşı karşıya olduğu engellerin önemine değinerek bu engellerin en önemlisinin, sanayiciye kısa vadeli, düşük faizli, yeterli kredi sağlanamaması olduğunu ifade etmiş ve bu durumun doğurduğu tehlikeyi şu örnekle açıklamıştır :

«1960 Öncesi ekonomi politikasının tabiî bir sonucu olarak, daha önce beş milyon liraya çıkacağı tahmin edilen bir sanayî tesisi 20 milyon liraya malolmuştur. Bu sebeple, söz konusu tesisin kurulmasını sağlamak amacıyla, yüksek faizli kredi için her yıl ödenmesi gereken 600 bin lirayı aşan faiz, kâr miktarını aşmakta, bu sanayiciyi zor durumda bırakmaktadır.»

Erten, daha sonra, bu tesisin kuruluşundaki pahalılığın, doğrudan doğruya, 1960'dan önceki ekonomik tutumun, 1958'deki para ayarlamasıyla ilgili olarak alınan kararların sonucu olduğunu belirtmiş ve «Bu çeşit sanayî tesislerinin yaşayabilmesi için, gerekli tedbirleri almak zorundayız. Bunun da yolu, uzun vadeli, az faizli sanayî kredilerinin sağlanmasıdır.» demiştir.

Söz konusu hususlar için bakanlıkça hazırlanan tasarı, 10 Aralık'ta ilgili bakanlıklar ile üniversitelere gönderilecek, buraların görüşleri alındıktan sonra, son şeklini alarak, Bakanlar Kurulu'na sunulacaktır.

ÜRETİM

Kâğıt-İş Üretim Teşvik Primi

İzmit'te, Seka Genel Müdürlüğü ile Kâğıt-İş Sendikasında yapılan toplu sözleşmeye göre, verimin programa göre fazlalığı sebebiyle işçilere ödenmesi gereken «toplu üretim teşvik primi»nin 1964'ün ikinci yarısında daha da artacağı tahmin edilmektedir. Sözleşme hükmüne göre, 1964 yılı birinci altı aylık dönemine ait toplu sözleşme teşvik primi ödenmiş bulunmaktadır. 1964 Yılı, ikinci altı aylık verim durumu, şu anda yapılan tahminlere göre, birinci altı aylıktan daha da yüksek olacaktır. Nitekim, Temmuz, Ağustos ve Eylûl ayları verimi, programdan 1116 ton fazla olarak 26 328 tonu bulmuştur.

Ayni tempo ile 1964 yıl sonuna ulaşıldığı takdirde, ikinci altı aylık dönem için Kâğıt-İş üyelerine dağıtılacak teşvik priminin miktarı 400 bin lirayı bulacaktır.

Öte yandan, primlerin dağılımındaki adaletsizliği önlemek amacıyla, sendika temsilcileriyle genel müdürlük yetkilileri arasında yapılan temaslara devam olunmaktadır. Temaslar olumlu bir sonuç sağladığı takdirde, primlerden Kâğıt-İş üyelerinin tümünün yararlanması olanağı sağlanmış olacaktır. Bu arada, Kâğıt-İş'e üye olan işçi sayısı her gün daha artmaktadır. Geçen ay sonunda, yüz işçi daha Kâğıt-İş'e kayıtlarını yaptırmışlardır.

Kâğıt-İş yöneticileri, sendika ile genel müdürlük arasında sekiz ay sonra yeni bir toplu sözleşmenin yapılacağını bildirmişlerdir. Yeni sözleşmede, ücretler de dahil olmak üzere bütün konuların tekrar ele alınacağı, ücretlerle ilgili yeni hükümlerin 1.1.1966, sosyal yardımlar ve diğer hususlarla ilgili hükümlerin ise 1.7.1965'ten itibaren yürürlüğe gireceği, bildirilmiştir.

ERTELEME

Devlet Demiryolları İşçilerinin Grevi, Bakanlar Kurulu Tarafından İki Ay Daha Geri bırakıldı.

Devlet Demiryolları İşçileri Federasyonu ile Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü arasındaki uyuşmazlık sanucu, federasyonca alınan grev kararının, Bakanlar Kurulu'nca bir ay ertelendiğini geçen sayımızda bildirmiştik. «Millî güvenliğe aykırı» olduğu gerekçesiyle geri bırakılan grevin bu kez bir kere daha ertelenmesi, işçi toplumunda büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır.

Ulaştırma Bakanı Ferit Alpiskender tarafından açıklanan bu husus, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu arada, Danıştay'a havale edilen grev erteleme kararı da, bu yargı organı tarafından incelenmektedir. Ancak, kararın bir hafta zarfında verilmesi gerektiğine dair açık hükme rağmen, Danıştay henüz karar verememiş durumdadır.

Ulaştırma Bakanı, grevin iki ay daha ertelendiğini açıkladığı demecinde, «Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü işçilerin isteklerini karşılıyamaz durumdadır.»

«Millî güvenliğe aykırı» olduğu gerekçesiyle grev durdurma işlemlerine hükûmetçe sık sık başvurulmağa başlanması, yurt çapında tepki yaratmağa başlamıştır. 16 Kasım günü Sivas'ta Belediye Salonu'nda demiryolu işçileri tarafından yapılan toplantıda, özel olarak Sivas'a gelen Devlet Demiryolları İşçileri Federasyonu Şerafettin Akova şunları söylemiştir:

«Girişilen bu mücadele, demiryolu işçilerinin, insan haysiyetine yaklaşır bir ücret ve çalışma ortamının hazırlanmasını temin maksadına matuftur. Grevimiz, Bakanlar Kurulu kararı ile otuz gün geri bırakılmıştır. 18 Kasım 1964 tarihinde, Bakanlar Kurulu'nun tasarrufunda olan ikinci bir geri bırakılma mevzubahis olmadığı takdirde, grev yapılacak ve haklarımız alınacaktır.» Toplantı sonunda, salonda bulunan 1200 kadar işçi, 18 Kasım tarihinde greve başlıyacaklarına dair and içmişlerdir. Ancak, bu sırada, grevin ertelendiğini bildiren demeç, işçiler üzerinde şok etkisi yapmıştır.

Grevin, iki ay sonra bile olsa muhakkak yapılacağı, ilgililerce ifade edilmektedir.

SPOR - TOTO

Türk-İş'in Genelgesi

Sendikaların Spor-Toto bayiliiği almalarıyla ilgili olarak, Türkiye Emlâk Kredi Bankası Genel Müdürlüğü'nce yapılan teklif, Türk-İş Yürütme Kurulu'nca uygun görülmemiştir.

Yapı-İş Sendikası'nın Ankara'da Emekli Sandığı'nın dev otel inşaatında çalışan işçileri, milyonlar kazanan müteahhitin kendilerine bir kaç kuruşluk zammı çok görmesi ve lehlerinde karar veren uzlaştırma kurulunu da dinlemek istemiyen tutumu üzerine greve gitmek zorunda kalmışlardır.

Grevli kanuna aykırı olarak, polis zoruyla durdurmak istiyen Çankaya Savcısı, Başbakanlık Devlet Basımevi'ndeki tutumu da muhtemelen gözönüne alınarak görevinden alınmış ve Keskin'e nakledilmiştir. Grev, devam etmektedir.

Konfederasyona gönderilen bu konudaki yazı üzerine derhal toplanan Türk-İş Yürütme Kurulu, durumu görüşmüş ve aşağıdaki genelgeyi kaleme alarak üye teşekküllere göndermeğe karar vermiştir.

Genelge aynen şöyledir:

«Emlâk Kredi Bankası Genel Müdürlüğü'nden alınan bir yazıda, Spor-Toto gelirlerinin artması, sportif tesislere daha büyük çapta yatırım yapılması maksadiyle, sendikalara bayilik teklif edilmektedir.

Türk-İş Delâletiyle yapılması istenilen bu teklife, Yürütme Kurulu'muz tarafından, birçok mahzurlar doğuracağı mütaleâsıyla iltifat edilmemiştir.

Toto satışları dolayısı ile, sendikalarımızın bir gelir temin etmeleri mevzubahs ise de, mevzuun dışına çıkılacağı ve zamanla, işyerinde çalışanların işine de tesir edeedeceği gözönünde tutularak, sendikalarımızın bu nevi tekliflerle karşı karşıya gelmesi muhtemel olduğundan, bu işle iştigal etmemelerinin hatırlatılması uygun görülmüştür.

Bilgilenmenizi rica ederiz.

Seyfi Demirsoy : Başkan
Ömer Ergün : Mâli Sekreter»

BÂĞLILIK

Türk-İş Yedinci Bölge Sendikacıları. Türk-İş'e bağlılar.

Türk-İş Yedinci Bölge Temsilciliği'nin kapsamına giren on bir ildeki çeşitli sendikaların yöneticileri, Türk-İş'e bağlılıklarını bildiren bir bildiri yayınlanmışlardır.

Bundan bir süre önce, Türk-İş Yedinci Bölge Temsilcisi'ni tanımadıklarını ve kendilerini temsilciliğe bağlı saymadıklarını ileri süren bazı sendika yöneticilerinin Türk-İşten ayrılmak istedikleri yolunda bazı haberlerin basında yer alması üzerine harekete geçen bu sendikacılar, bildirilerinde Türk-İş'e bağlı olduklarını özetle şöyle ifade etmek tedirler:

«Bütün mevcudiyetimizle Türk-İş'e inanıyoruz. Bütün varlığımızla ona bağlıyız. Zaman zaman, hangi kademede olursa olsun, Türk-İş yöneticileriyle aramızda zuhur etmesi muhtemel anlaşmazlıkları, mes'ut bir ailenin fertleri arasındaki ufak tefek kırgınlıklar misalî, bu aile fertleri arasında ve millî sendikal tesanüdümüzü en ufak bir şekilde sarsmadan kendimiz halletmesini biliriz.

Ne bu hareketlere öncülük edecek ve ne de bu nevî bir (konsey)le herhangi bir ilişiğimiz olmadığını belirtmek isteriz.

Biz, doğu bölgesi sendikacıları olarak, Türk sendikacılığını, Türk-İş'imizin tayin etmiş olduğu istikamete getirmek arzu edilen hedefine ulaştırmak ve millî menfaatlerimizin tecellisi bakımından millî ca-

Federal Almanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DGB) İcra Heyeti Üyesi ve ayni konfederasyonu Gençlik ve Teşkilâtlanma bölümleri müdürü kardeş Gunther Stephan, ay sonunda memleketimize gelmiş Türk-İş önderleriyle birkaç gün süren önemli görüşmeler yapmıştır.

«Çalışma Başkanı Bülen Ecevit'i de makamında da ziyaret eden Stephen, Almanya'daki Türk işçilerinin durumu ile ilgili meselelerin bundan böyle Türk-İş'le DGB tarafından ortaklaşa ele alınacağını bildirdiği basın toplantısında, Türk-İş'e teknik yardım yapacağını da söylemiştir. Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, önümüzdeki ay içinde Almanya'ya gidecek ve bu kardeş sendika önderinin ziyaretini, kendisine refakat eden dört sendika önderiyle birlikte iade edecektir. Almanya'daki görüşmelerde, Türk-İş'e yapılacak yardım konusunun ele alınacağı sanılmaktadır.

miamızın en müessir ve en faydalı bir unsuru haline getirmek hususunda, gerekli her türlü gayreti, elele, kardeşçe yerine getirmeğe ve sendikacılığımızın birlik ve bütünlüğünü bu nevî muzır organları daha müşahhas bir hale gelmeden yok etmek suretiyle, Türk sendikacılığını, bu yolda karşılaşacağı her türlü iğrenç gelişmelerin tesir sahası dışında tutmaya azimliyiz.»

Bülent Ecevit, Brüksel'de Uluslararası Işçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Genel Merkezi'ni ziyareti sırasında Genel Sekreter Ömer Becu ve ICFTU yöneticileriyle birlikte.

GEZİ

Çalışma Bakanı Avrupa'dan Döndü

Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, Avrupa'daki Türk işçilerinin çalışma koşullarını yerinde incelemek ve bu işçilerimizin dertlerini bizzat dinlemek üzere gitmiş olduğu Almanya'da birçok kentlerdeki Türk işçileriyle görüştükten sonra, Belçika Hollanda ve İsviçre'de de temaslar yapmış ve yurda dönmüştür.

Almanya Çalışma Bakanı ile önemli görüşmeler yapan ve Türk işçilerini iş başında ziyaret eden Ecevit, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nda bir konuşma yaparak şöyle demiştir :

«Sendikacılığın Türkiye'de yerleşmesi sayesinde, demokrasinin memlekette derin kökler saldığına

Ay içinde Avrupa'ya giden Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DGB) da ziyaret etmiş ve bu teşkilâtın Yürütme Kurulu Üyesi Gunther Stephen ile görüşmüştür.

ve milletin gözünde yaşıyan bir gerçek haline geldiğine inanmaktayız.»

16 Kasım Pazartesi günü Hollanda'dan Belçika'ya gelen Türk Çalışma Bakanı, Güney Belçika'daki çok sayıda Türk işçisi çalıştıran endüstri merkezlerini gezmiş ve il gililerden bilgi almıştır.

Ecevit, daha sonra İsviçre'ye geçerek, İsviçre Ekonomi Bakanı Hans Schaffner ile görüşmüştür. Ecevit, görüşmeden sonra, Bern'e 40 mil uzaklıktaki Soloturna'a gitmiş ve burada çalışan Türk işçileriyle görüşmüştür. Daha sonra İsviçre sınırı yakınındaki Schaffhousen'e giden Çalışma Bakanı, buradaki işçilerimizin de çalışma koşullarıyla yakından ilgilenmiştir. İsviçre'de de dört gün kalan Bülent Ecevit, yurda dönmüştür.

KONUTLAR

Halk Konutları 63 Metrekareden Geniş Olmıyacak

Konut kredileri ile, kamu sektöründe yapılacak konut standartları hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı, Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu karara göre, genel ve katma bütçeli daireler, döner sermayeli kuruluşlar, belediyeler, iktisadî devlet teşekkülleri, ipotek karşılığı konut kredisi veren banka ve kuruluşlar, ancak 23 Mart tarihli «Halk Konutları Standartı»nda gösterilen nitelikte konutlar için kredi vereceklerdir.

Yeni halk konutları standartına göre, asgarî nitelikteki halk konutlarının alanı en fazla 63 metrekare olabilecektir. Bu alana duvar kalınlıkları katılmamıştır.

Ancak, yurt içinde ve dışında, vali, kaymakam, büyükelçi gibi temsil yetkisi olanlarla, ordu, kolordu ve tümen komutanları için yaptırılacak konutlarda standartlara bağlı kalınmayacak, konuk ağırlamanın gerekleri göz önünde tutulacaktır.

Eskişehir Devlet Demiryolları İşçileri Sendikası, ay içinde satın aldığı bir binaya taşınmıştır. Binanın adı, «24 Temmuz» konmuştur.

DOĞUM

Türk-İş Eğitim Personeli'nden Önder Aker ile eşi Gülden Aker'in, 8.11.1964 günü bir yavruları dünyaya gelmiştir. Abdullah Hakan Aker adı konan yavrunun ve annenin sıhhati yerindedir.

Arkadaşımızı ve ailesini candan kutlar, yavruya ömür boyu sağlık, esenlik dileriz.

24 TEMMUZ

Bilindiği gibi, 24 Temmuz, Türk İşçisi'nin Anayasa teminatı altındaki haklarının yeni kabul edilen kanunlarla gerçekleştiği tarih olup, Türk işçileri tarafından «İşçi Bayramı» ilân edilmiştir.

Bundan böyle kira ödemeden, kendi genel merkez binasında oturacak olan Eskişehir'li demiryolu işçisi arkadaşlarımıza, bu mutlu teşebbüsleri ve güzel davranışları dolayısı ile başarı dileriz.

Türk-İş'in Turhal'daki Pavyonu Takdir Uyandırdı.

Geçen ay Turhal'da açılan fuar tipi panayırda, Türkiye Şeker-İş Sendikası da bir Türk-İş — Şeker-İş payyonu açmıştı.

Sergiyle ilgili olarak, Şeker-İş'e yardıma karar veren Türk-İş, özel eğitim aracını, Şeker-İş Sendikası'nın emrine vererek Turhal'a yollamış ve sergi boyunca şehirde eğitim filmleri gösterilmiştir. Bu arada, Türk-İş Dergisi'nin arşivinden yollanan resimler de sergilenmiş ve sayısı yüz bini aşan vatandaş tarafından görülmüştür.

Türk-İş'in yardımına teşekkür etmek üzere Başkan Seyfi Demirsoy'a yazılan mesajda Şeker-İş Turhal Şube Başkanı Haydar Özöğretmen ve Genel Sekreter Hüsamettin Döver, «Türk-İş eğitim aracının şehrimizde gösterdiği eğitim filmleri büyük rağbet gördüğü kadar, Türk-İş'in şubemize ve şehrimize gösterdiği yakın alâka da takdir ve minnet uyandırmıştır.

Bu vesile ile en derin sevgilerimizi arzederiz.» demektedirler.

SÖZLEŞME

Lâstik-İş'in Yeni Toplu Sözleşmeleri

Türkiye Lâstik-İş Sendikası, il gili işkolunda bulunan bütün iş- yerlerini toplu sözleşmeyle bağla- mak için yaptığı çalışmalara hız vermiştir.

Halen 123 işyeriyle toplu sözleş me yapmış olan sendika, önümüz- deki günlerde altı işyeriyle daha pazarlığa girişecek, böylelikle sen- dikanın sözleşme yapmadığı işyeri hemen hemen kalmamış olacaktır.

Lâstik-İş'in önümüzdeki hafta toplu pazarlığa oturacağı işyerleri şunlardır :

Tam Plâstik Fabrikası, İzzet Plâstik Sanayii Kollektif Şirketi, Emlâk Kollektif Şirketi, Fargo Plâs tik Fabrikası, İbrahim Borak ve Halil Beceren Plâstik Fabrikası, Bunların yanıbaşında, Lâstik-İş yö neticileri, 52 gün devam eden bir grev sonunda sözleşme yaptıkları Good-Year Müessesesi'nin Mecidiye köy'deki işyeriyle de sözleşme ya- pılacağını açıklamışlardır.

KOOPERATİF

Zonguldak'ta İşçi konutları

Zonguldak Maden İşçileri Sen- dikası işçileri için yapılmakta olan kooperatif evlerinden 870 tanesinin temelinin yakında atılacağı açıklan mıştır.

Sendika Başkanı Osman İpek- çi, bu konudaki açıklamasında şun- ları söylemiştir :

«İkinci Yapı Kooperatifi'nin 870 işçi meskeni inşaatı yakındır. Tahmin ederim ki, azamî on gün içinde temel atılabilecektir.

Bildiğiniz üzere, inşaat, blok apartman halinde olacak ve her apartman altı katlı olarak inşa e- dilecektir. Bu apartmanlardaki dai- re sayısı 870 olacak ve bu kadar işçi ailesi birer meskene kavuşa- caklardır.»

Osman İpekçi, temel atmanın ne zaman yapılacağı konusunda ke sin bilgi vermemiş, sadece «Çok yakın, Hemen bugünlerde olacak...» demekle yetinmiştir.

DGB Gençlik ve Teşkilatlanma Müdürü Rihter Almanya'daki Türk İşçileri için yapılan bir seminerde.

SÖZLEŞME

YOL-İŞ'TE SÖZLEŞME
Yol-İş'te Toplu Sözleşme Uygulaması

Ege Bölgesi Bayındırlık ve Ka- rayolları İşçileri Sendikası ile Ka- rayolları 2'nci Bölge Müdürlüğü arasında bir süre önce imzalanan sözleşmenin uygulamasına başarı ile devam edilmektedir.

Bu sözleşme uyarınca uygulan- masına başlanan yenilikler arasın- da şu hususlar yer almaktadır :

a — Disiplin kurulu.

Disiplin kurullarına üçü işçi ve üçü işveren olmak üzere altı kişi katılacaktır. Sendikayı temsil et- mek üzere kurula üye seçilen sen- dikacılar, kuruldaki görevlerine baş lamışlardır. Bu husus, sözleşmenin 123'üncü maddesine göre gerçekleş mektedir.

b — Hasar ve zarar tesbit ku- rulu.

Bu kurul da, sözleşmenin 125' inci maddesi uyarınca teşkil edil- mekte ve merkezde yönetim ku- rulu üyesi, şubelerde ise sendika temsilcileri, kurulun tabiî üyeleri olmaktadır.

c — Derece terfihi sınavları.

Sözleşmenin 67'nci maddesine göre, derece terfihi sınavları, mart, haziran, eylûl ve aralık aylarında yapılacaktır. Bu sınavlara girmek istiyenler, isteklerini, bir ay ön- ceden bildirmek sorundadırlar.

Sınava katılmak isteyip te ba- şarı kazananların terfih tarihi, sı- nav tarihi addedilecektir.

d — Danışma ve teklif kurulu.

Sözleşmenin 126'ncı maddesine göre, sendikayı temsil etmek üzere, üç kişi, bu kurulda görevlendiril mişlerdir.

Bu kurul, çalışma koşulları, metodları, düzeni ile ilgili husussla- rı, verimliliği artırmak, maliyeti azaltmak, israfı önlemek için alın- ması gerekli tedbirleri, işçi - işve- ren ilişkilerinin işbirliği ve karşı- lıklı anlayış havası içinde geliştiril- mesi gibi konularda incelemeler ya pacak ve bu konularda tekliflerde bulunacak, görüşler belirtecektir.

EĞİTİM

Türk-İş eğitim programının uygulanmasına, Kasım ayında da devam edilmiştir. Kasım ayı içinde Türk-İş'çe organize edilen seminerlerde, 319 sendikacı eğitilmiştir.

Bu seminerlerde aşağıdaki konularda dersler verilmiştir.

Diyarbakır Semineri

2-5 Kasım tarihleri arasında Diyarbakır'da, bir bölge semineri düzenlenmiş ve başarıyla sonuçlandırılmıştır. Seminerde şu dersler verilmiştir :

İşçi Eğitimi ve Türk-İş Eğitim programı — Türk-İş Eğitim Müdürü Ferit Azkara,

Toplu Pazarlıkla ilgili meseleler — Profesör Sabahattin Zaim,

Toplu Pazarlık Strateji ve Taktiği — Roger E.Burgess (AID)

Teşkilâtlanma ve Haberleşme — İsveç Metal İşçileri Sendikası'ndan İvar Noren

Diyarbakır'lı bazı işverenlerin de katıldıkları seminerde 30 sendikacı hazır bulunmuşlar ve semineri başarı ile tamamlamışlardır.

Adana Semineri

Adana semineri de bir bölge semineri olarak düzenlenmiştir. 17-20 Kasım arasında yapılan seminerde, 34 sendikacı diploma almıştır.

Seminerde, şu dersler verilmiştir :

İşçi Eğitimi ve Sendika Temsilcisi — Türk-İş Eğitim Müdürü Ferit Azkara,

Toplu Pazarlıkla ilgili meseleler — Profesör Sabahattin Zaim,

Teşkilâtlanma Strateji ve taktiği — Theodore Covey (AID)

Teşkilâtlanma ve Haberleşme — Heinz Richter (Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu)

Ankara Millî Semineri

Kasım ayının bu büyük seminerinde, Türk sendikal hayatını yakından ilgilendiren «istihdam politikası»» konusu ele alınmıştır. 24-27 Kasım tarihleri arasında yapılan ve Türk-İş'e bağlı bütün sendika ve federasyon yöneticilerinin katıldığı seminerde şu dersler verilmiştir :

Avrupa'daki Türk İşçileri — İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdür Yardımcısı Mukbil Birerçin,

ILO ve istihdam politikası — Orta Doğu Teknik Üniversitesi Profesörü J. H. Richardson,

Avrupa'da yabancı işçiler — Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan Gunther Stefan,

İstihdam politikasının ana hatları — Belçika İşçi Sendikaları Federasyonu'ndan (FGTB) M. Vaperbourgh,

Beş Yıllık Kalkınma Plânı ve İstihdam Politikası — Devlet Plânlama Teşkilâtı'ndan Sunday Ünel,

Nüfus artışı ve köyden kente akım — Devlet Plânlama Teşkilâtı'ndan Cevat Eray.

Mahallî Seminerler

Türk-İş Eğitim Merkezi, bu seminerlerden başka, üye sendika ve federasyonların da katılmasıyla, yedi ortak seminer açmıştır. Türk-İş'le ortaklaşa organize ve finanse edilen bu seminerler, şunlardır :

Genel-İş (2, 5 Kasım, 11, 14 Kasım, 23, 26 Kasım.)

Bu tarihler arasında sırası ile Diyarbakır, Siirt ve Elâzığ'da yapılan seminerlerde daha çok, sendi-

Öte yandan, Petrol-İş'le ortak Batman Rafinerisi'nde çalışan işçiler için 9-12 Kasım tarihleri arasında, ve Adana Bölge Semineri'nden yararlanarak Adana'da, Tütün ve Alkollü İçkiler İşçileri Sendikası Devlet Demiryolları İşçileri Sendikası ve Teksif Sendikası ile ortaklaşa seminerler açılmıştır. Bu mahallî seminerler de başarıyla sonuçlandırılmıştır.

(ICFTU) - Türk-İş arasında eğitim işbirliği

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ile Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) arasında daha önce varılan karar uyarınca, açılmasına karar verilen 15'er gün süreli iki seminerden birincisi, 30 Kasım 1964 Pazartesi günü İstanbul'da açılmıştır.

Türkiye'nin genel ekonomik-sosyal problemlerini ele alacak olan seminerde aşağıdaki konularda yerli ve yabancı uzmanlar tarafından şu dersler verilmektedir :

«Türkiye'de yaşama şartları, beslenme ve barınma durumu», «İşçilerin eğitimi», «Millî gelir, ücret artışları, toplu pazarlık», «Türkiye'de çalışma durumu, işsizlik ve tam istihdam», «Ekonomik ve sosyal plânlamaya sendikaların katılması».

Bu seminerin diğer bir özelliği, yapılacak grup çalışmaları ve panel müzakereler ile ilerideki çalışmalara ışık tutacak raporların hazırlanmakta olduğudur.

Türk-İş seminerlerinden birine katılan kadın işçiler.

GÜNEY AFRİKA

Uluslararası Taşıt İşçileri Federasyonu, Güney Afrika'ya Genel Boykot Çağırısında Bulundu.

Uluslararası Taşıt İşçileri Federasyonu'nun 2 - 4 Kasım tarihleri arasında Londra'da yaptığı yönetim kurulu toplantısında, Birleşmiş Milletler ilkelerine uygun olarak, Göney Afrika'ya genel boykut ilân edil mesine ve bu boykotun bütün dünya işçileri tarafından desteklenmesi için çağırıda bulunulmasına karar verilmiştir.

Güney Afrika'da idam edilen üç işçi önderinden biri olan Vuyisile Mini' (Dok İşçileri Sendikası Sekreteri)nin ölümü üzerine, bu yoldaki karar verilmiştir.

ITF (Uluslararası Taşıt İşçileri Federasyonu), Boykot çağırısında «Güney Afrika Hükümeti'nin ırk ayrımı politikasının yalnız o ülkeyi ilgilendiren bir konu olmaktan çıkılıp, uluslararası bir problem halini aldığını, bü ülkede kişilere en ilkel hakların bile tanınmadığını» belirtmektedir.

JAPONYA

AFL - CIO Başkam George Meany Japon İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Kuruluşunu Kutladı.

Japon İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun kongresi'nde konuşan AFL - CIO Başkanı George Meany, «Gerçekten özgür ve demokratik sendika hareketinin olmadığı yere demokrasi giremiyeceği gibi, demokrasisiz özgür işçi sendikaları da olamaz. Demokrasi ve diktatörlük hiçbir, zaman karıştırıl mamalı. Demokratik diktatörlük olamıyacağı gibi, diktatör demokrasi de olamaz.» demiştir.

Domei - Kaigi adını alan Japon İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 11 Kasım 1964'te yapılan genel kurulunda iki milyona yakın Japon işçisini temsil eden Zenro - Kaigi, Sodomei, Zenkango adındaki işçi kuruluşları birleşmişlerdir. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) bu genel kurulda, P.P. Narayanan tarafından temsil edilmiştir. Narayanan ICFTU Asya Bölge Organizasyonu başkanı olan bir sendikacıdır.

İSPANYA

İspanya'da Tutuklanıp Mahkûm Edilen Sendikacıların Korunması İçin ICFTU, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'na Başvurdu.

Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU), Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Genel Müdürü David A. Morse'e gönderdiği mesajda, İstanya'da Basque eyaletinde tutuklanan İstanyol sendikacılarının Madrit'teki mahkemede 16 - 17 Ekim tarihlerinde mahkûm edildiklerini bildirmiştir.

Bu mesajı ortaklaşa kaleme alan ICFTU ve Uluslararası Hristiya İşçi Sendikaları Federasyonu yöneticileri Ömer Becu ve Auguste Vanistendael, bir kez daha, İspanya'daki sendikacılık özgürlüğünün engellendiği hususunda ILO'nun dikkatini çekmişlerdir.

16 Ekim'deki duruşmada, Viscaya işçileri komitesinin üyeleri altışar ay hapse, 17 Ekim'deki duruşmada ise, Basque'lı Jose Maria Rodriguez Manzano 3,5 yıl hapis, 10 bin peseta ağır para cezasına çarptırılmıştr.

ULUSLARARASI

Uluslararası İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Birleşik Amerika Sendikalarını Başkan Jonhson'un Seçim Dolayısı ile Kutladı.

Uluslararası Konfederasyonu (ICFTU), 3 Kasım seçimlerinde Lyndon B. Johnson'un başkanlığa seçilmesi dolayısı ile, Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu (AFL - CIO) kutlamıştır.

ICFTU Genel Sekreteri Ömer Becu, mesajında «Uluslararası özgür işçi hareketi, Jonhson'un başkanlığı dolayısı ile onu destekliyen Amerikan işçilerinin mutluluğuna katılmaktan zevk duymaktadır.» demiştir.

Nijerya'da yurt çapında genel grev ilân eden Nijerya İşçi Sendikaları Konfederasyonu binası önüne toplanan grevci işçiler, ülkede gerçek bir sendika anlayışının yerleştiği güne kadar davalarından vazgeçmiyeceklerini belirtmişlerdir.

Genel kurula konuk olarak katılan belçikalı stajyerler sendikacılar arasında

Genel Kurul Tutanakları

Bu sayıda, Sanayi Bakanı Muammer Erten'in konuşmasına yer vermekteyiz.

Türk işçisinin güzide mümessilleri, kıymetli basın mensupları, dışarıdan gelen kıymetli sendikaların temsilcileri, değerli arkadaşlarım. Bu çok mutlu günde hepinizi selâmlarım. Sabahtanberi çok güzel ve heyecanlı sahneler yaşamaktayız. Büyük Türk Milleti'nin olgunluğunu, büyük devletler kurmuş büyük millete has vekar içinde kongremiz sabahtan beri devam etmiş ve kıymetli hatiplerin sözleri zaman zaman bizleri heyecanlara garketmiştir. Şu sırada, aylardan beri Kıbrıs'ta cereyan eden olaylar karşısında, Türk Milleti'nin, muhalefetiyle, iktidarıyla, işçisiyle elele olduğunu anlamanın kıvancı içindeyiz.

Bizler, münakaşalarımızı, bir olgunluk ve vekar içinde kendi içimizde hallederiz. Bizde de tenkitler olacaktır, bunlara cevap verilecektir Ama Türk Milleti, sağduyusuna güvenerek en iyi yolu seçmekte muvaffak olacaktır, arkadaşlar.

Türk İşçisi'nin sesini, sabahleyin sayın Genel Başkanınız Seyfi Demirsoy'un ağzından dinlerken, Türk İşçisi'nin sesinin onda dile gelmiş olduğunu büyük bir vekar ve gurur içinde, hakikaten memleket dâvalarını Türk işçisinin ne kadar yakından takip etmekte olduğunu görmekle iftihar etmiş olduk arkadaşlar.

Bunu ifade etmeyi bir vazife sayıyorum. Bu arada başkanlık divanına da teşekkür borcum var. Bizleri, çok değerli muhalefet mensubu arkadaşlarımızla sıraya koymak suretiyle demokrasiye uygun bir şekilde konuşturmayı ve bunu, Türk-İş toplantısında, bundan sonra da bunların devam etmesi temennisiyle kendilerine teşekkürü bir vazife biliyorum.

Sayın, çok sevdiğimiz ve bu sevgimizi sabahleyin izhar ettiğimiz Sayın Çalışma Bakanımız, güzel bir konuşma yaparak, işçi dâvalarını, işçi meselelerini vukufla izah ettiler, heyecanlandık. Arkasından, çok kıymetli, çok değerli ve Türk sendikacılığına büyük hizmetler vermiş olan ve bu kış gününde Amerika'dan bizim toplantımıza gelerek, burada bize hitap eden, hakikaten heyecanlı dakikalar yaşatan sayın sendika lideri Mr. Brown'a teşekkürlerimi de arzetmeyi bir vazife biliyorum. Dinledik, heyecanla dinledik ve kendisini bizim meselelerimize bizim kadar vukuf içinde olduğunu ve bu hislerini bizden olan bir insan gibi, heyecanla ifade etmiş olduğunu zevkle seyrettik, ve hakikaten dost bir memleketin sendikacısı olarak büyük bir zevk duyduğumuzu da ifade etmek isterim. Bizi heyecandan heyecana garkettiler. Buradaki genç tercüman arkadaşım vazifesini gayet güzel başardı. Ama tercümeler ne kadar güzel başarılırsa başarılsın, aslındaki kuvveti ifade edemezler. Lisan bilmiyen arkadaşlarımız, belki bunun ne demek olduğunu takdir edemiyecekler, ama lisan bilenler, onun nasıl büyük bir kudretle bizim meselelerimizi nasıl heyecan ve talâkatla dile getirmiş olduğunu müşahede etmek fırsatını buldular. Kendilerine bu güzel teşhislerinden dolayı, memleketimizin bugünkü sosyal dâvalarını emin bir şekilde teşhis etmiş olmasından dolayı, kendisine ayrıca teşekkür ederim. Sayın muhalefet mensupları da, hakikaten birçok meselelere dokundular. Aramızda birçok görüş ayrılıkları olabilir. Ama bizler, hepimiz, muhalefetiyle, iktidarıyla, işçisiyle, genciyle, Atatürk'ün gerçekçi inkılâpları doktrinine bağlıyız. Bu metodlarla meselelerimizi kolaylıkla hallederiz, müsterih olunuz, münakaşa ederiz. Tenkit ederiz. ama sonra meselelerimizi halleder, kolkola çıkar gideriz. Müsterih olalım arkadaşlar.

Siz bu geniş sözlerimden sonra sabahtanberi çok yoruldunuz, sabrettiniz. Daha benden sonra kısaca bazı meselelere kısa cevaplar arzetmek surenuşacak arkadaşlarım var. Sanayî Bakanı'nız olarak, tiyle sizleri tatmin etmiye çalışacağım.

Arkadaşlarım, bu gün konuşmuş olduğumuz işçimizin kavuştuğu sosyal hakların neticelerini almış olarak, böyle bir mutlu günde bulunuyoruz. Grev, Lokavt, Toplu Sözleşme haklarının verilmesi zamanı gelmiştir, gelmemiştir diye münakaşa edenler olmuştur. Bu münakaşalar uzun yıllar devam etmiş, hatta Kurucu Meclis sırasında dahi, Anayasa'mıza bu haklar bir teminat olarak girerken, o zaman dahi münakaşa edenler olmuştur. Parlamentoda Anayasa'nın gerektirdiği kanunlar kabul edilirken, türlü çevrelerden bu gibi itiraz sesleri yükselmiştir. Ama, bu kanunlar kabul edildi, tatbikatı ile karşı karşıyayız ve görüyoruz ki, bu iddialarında ısrar edenler, Türk İşçisi'nin henüz bu hakları hazmedecek olgunluğa gelmediğini söyliyen kimseler mahçup olmuşlar. Türk İşçisi, bu mücadelelerinde de zaferle çıkmıştır arkadaşlarım. 5 Aydan beri türlü hadiseler cereyan etmektedir. Türk İşçisi yalnız dünya önünde imtihan vermekle kalmamış, kendi iç bünyemizde de misâl olacak vakar ve hareket tarzı tutturmuştur. Bunu söylerken şunu ifade etmek istiyorum. Türkiye'de ücretler, maaşlar mevzubahs edilirken, zaman zaman pek çok insan ücretleri, misâl olarak kendi durumlarını bunlarla mukayese ederler. Halbuki Türk Milleti'nin fert başına millî gelirden ne kadar hisse aldıklarını bir an için akıllarına getirmezler. Ama, Türk İşçisi, bu toplu sözleşmeler sırasında bu gibi düşünenlere örnek olacak bir şekilde, ancak, Türkiye'yi, ekonomik imkânlarını, bugünkü şartları düşünerek lâzım gelen sınırda durmasnı bildiğini pek çok hadiselerle, pek çok toplu sözleşmelerde müşahede etmiş bulunuyoruz. Bu suretle Türk İşçisi iyi bir imtihan daha vermiş bulunuyor. Saym Seyfi Demirsoy'un sabahki konuşmasına temas ederek bu kısmı kapatmak istiyorum. Dediler ki, Türkiye'de birçok çevrelerde endişe varmış, toplu sözleşmeler sebebiyle işçi ücretleri arttığı için Türkiye'de enflâsyon tehlikesi belirebilirmiş. Kendisi de, bu gibi söylentilerin çıkmasından dolayı duydukları endişeleri ifade ettiler. Ben işverenlerin, işveren iktisadî devlet teşekküllerinin başında bulunan bir bakan olarak şunu ifade etmek ve işçi arkadaşlarımın vatandaşlarımın içinde bulunan bu endişeyi izale etmek isterim. Arkadaşlar, klâsik maliyede enflâsyon, piyasadaki paranın döviz ve altın olarak mevcut kaynaklarımızla nisbeti olarak ifade edilir. Biz, toplu sözleşme ile, hatta daha evvel işçi ücretlerine yaptığımız zamlar neticesinde, hür bir sistem içinde Türk İşçisi'nin ücreti arttığı zaman, onun karşılığını da muhtelif vesilelerle müşahede etmiş bulunuyoruz. Bu demektir ki, ücretler arttığı nisbette, Türk İşçisi çalışma gücünü arttırmak suretiyle bu karşılığı, bu karşılığın bedelini Türk iktisadî hayatına hediye edecektir. Bunun misâllerini daha evvelki zamlarda müşahede etmiş bulunuyoruz. O halde şunu ifade etmek isterim ki, bugün klâsik maliyede altın ve döviz rezervleri, piyasadaki paranın karşılığı olarak enflâsyon ifade ediliyor. Böylelikle bir nisbet okunarak enflâsyonun ölçüsü bulunuyor. Bence Türk İşçisi'nin emeği ve alın teri, altın ve döviz rezervleri kadar kıymetlidir telâkki etmekteyim.

Arkadaşlar, bugün Türkiye kalkınması, milletçe kabul etmiş olduğumuz plânlı ekonomide üç esaslı ana ayağa dayanmaktadır. Birincisi ziraat, birisi çalışma, birisi de sanayi...Bu üç kuvvet bir arada, elele vererek çalıştığı zaman, bu kuvvetleri plân hedeflerine göre birlikte seferber etme imkânlarını bulduğumuz zaman, emin olunuz ki, Türkiye kısa zamanda kalkınacaktır. Buna inanmış bir bakan ve bir vatandaşınız olarak, bundan sonra bakanlığının çalışma gücü ile, iş gücü ile daha ahenkli bir şekilde memleketin ulaşmak istediği hedeflere daha kısa bir zamanda varabilmek için daha iyi bir işbirliği içinde bulunmasını şart ve muvaffakiyetimizin birinci şartı olarak telâkki etmekteyim. Bunun imkânlarını araştıracağız. Yaratmıya çalışacağız ve zaten plânımızı da bu hedeflere yöneltmiş bulunuyoruz.

Sayın Çağlayangil'in bir endişesini izale etmek isterim. İktisadî devlet teşekkülleri konusunda, hakikaten bu müesseselerin daha büyük kâra geçmeleri, bugünkü durumdan daha iyi bir hale geçmeleri, hepimizin milletçe arzusudur. Muhalefetiyle, iktidarı ile, işçisiyle, köylüsüyle... Ancak bunun için hiçbir şey yapılmamıştır denilemez. Kendilerinin de oylarıyla, meclisten bu sahada birçok müsbet rol oynayacağına inandığımız İktisadî Devlet Teşekküllerinin Reorganizasyonu Kanunu geçmiş bulunmaktadır. Senato üyesi arasındaki bazı ihtilâflar dolayısı ile kısa zamanda bu kanun çıktığı zaman, iktisadî devlet teşekküllerinin prensip olarak esasta zararlarını önliyecek tedbirlerin alınma yoluna iyi bir şekilde girilmiş olacaktır. Bunda kendilerinin de hissesi olduğuna işaret etmek isterim. **Dışarıya** ihraç mallarımızda pahalı istihsal etmenin, bugün ihracına yöneldiğimiz mallarda ihraç güçlükleri ve tıkanıklıkları doğurduğunda şüphe yoktur ama, gine kendilerinin bilgisi dahilinde çıkan bir 261 sayılı kanunumuz vardır ki, bu kanuna göre, dışarıya ihraç imkânı bulduğunuz malların maliyet fiatlarını düşürebilmek için gider vergilerinin iadesi yoluyla bir sistem kurduğumuzu, elbette ki meclisten geçmiş bir kanun olması dolayısı ile kendileri de gayet iyi bilmektedirler. Şimdi mühim mesele şudur arkadaşlar. İhraç ettiğimiz mal ile ithal ettiğimiz mal. Türk işçisinin, Türk köylüsünün alın terinden, yani ikisinin arasındaki fark onun alın terinden ibarettir. Onun için ihraç ettiğiniz malları arttırmak, ithal ettiğimiz malları azaltmak ve bu suretle işçimizin emek değerini artırmak ve bunun dahilde kalmasıyle iş sahalarımızın genişlemesini, işsizlerimizin azalmasını, imalâtımızı artırmak suretiyle mümkün olacağından, elbette ki kimsenin şüphesi yoktur. Ama, bugün için hemen muvaffak olunacak bir mesele değildir. Plânımız da esasen bu yönde derpiş edilmiştir. Günden güne istihsalinizi artırmak, yerli imalâtınızı artırmak, ihracatınızı azaltmak suretiyle, ancak bu yolda muvaffa-

kiyet imkânlarınız mevcut işçimizin de kabul ve tasvip etmiş olduğu plânımızla gerçekleşme yoluna girmiş bulunmaktadır.

Sayın Demirsoy arkadaşımın bir hususuna daha temas ederek sözlerime devam edeceğim.

Dediler ki, «İktisadi devlet teşekküllerini gaflet uykularından uyandıralım.» Evet Demirsoy, birlikte uyandıralım, biz de uyandıralım. Reorganizasyon Kanunu'nu demin arzettim. Mecliste kabul ettik. Bazı pürüzler sebebiyle yakında çıkacaktır. Buna reorganizasyon kanununda sabahleyin kıymetli Ecevit arkadaşımın ifade ettiği gibi, idare kurullarına, bütün müesseselerde bu husus umum müdürlüklerde işçi temsilcilerinin iştiraki suretiyle bir sistem kabul edilmiş bulunmaktadır. Biz halkın içinden gelenlerin halka ihanet etmeyeceklerine inanmaktayız. Sayın Seyfi Demirsoy, onun için işçilerimizin bu idare kurullarına girmek suretiyle, halkın ihtiyaçlarına bu müesseselerin daha iyi bir şekilde yönelmelerini, onlarla birlikte işçilerimizle elele başarabilecek olduğunu belirtmek isteriz. Bir nebze, yabancı memleketlere giden işçilerimizden de bahsetmek istiyorum. Ekim sonlarında, sanayi komisyonunun bir grubu olarak Almanya'ya sanayi müesseselerini görmeye gittik. 11 Kişilik muhtelif partilerden arkadaşlarımızla... Şunu iftiharla ifade edeyim ki, bütün Alman fabrika ve müesseselerini dolaştığımız zaman, bize Türkiye'de çıkan dedikoduların aksine olarak, hemen hemen ittifakla olduğunu ifade edebilirim, bütün müesseseler, Türk işçisinin bugün en iyi işçi olduğunu ve Almanya'da birinci plânda aranmakta olduğunu ifade ettiler. Daha evvel İspanyol ve İtalyan işçilerine itibar ettiklerini, fakat Türk işçisini tanıdıktan sonra, onun çalışma kudreti, onun makinaları kullanmaktaki zekâsı, birdenbire intibak kabiliyeti karşısında Türk işçisinin yabancı memleketlerde, Almanya'da, Belçika'da aranır bir hale geldiğini ifade ettiler. Arkadaşlar, kolaydır dışarıya işçi göndermeyelim demek. Elbette ki dışarıya giden işçilerimizin memlekette çalışıp istihsal gücüne iştirak etmelerini, Türkiye'de çalışmalarını gönül arzu eder. Kim ister, yabancı diyarlara gitsin, onlar türlü müşkilâtlara maruz kalarak çalışsınlar. Ama, bugünün şartları, Türkiye'de işsizlik meselesini kesin olarak halledemediğimize göre, elbette ki bir kısım işçilerinizin gidip çalışmalarında ve orada öğrendikleri pek çok yenilikleri gene aramıza katılarak memlekete büyük çapta faydalı olmalarında elbette ki büyük menfaatler mevcuttur. Bunu hiç kimse inkâr edemez. Onların, orada bulunduğumuz zaman Köln'de binbeş yüz kişilik bir toplantılarına iştirak ettik, birçok dertlerini dinledik. Bu dertleri o zaman hükûmetimize ve Sayın Çalışma Bakanı'na ulaştırdık. Elbette ki sendikalarımızla elele vererek hükûmet bu işleri halletmenin yolunu bulacaktır.

Biz şunu da iftiharla belirtmek isteriz ki, sayın muhalefete mensup kıymetli arkadaşlarımızın birçok sözlerinde memleketin hayrına faydasına olan reformlarda hep beraber olabileceğimiz gibi bir fikri ifade ettikleri kanısını duymuş bulunuyorum. Bu ifadeden dolayı, memleketin yararına reformları yapmakta parlamento içinde bir müttefik bulmuş olmanın sevinci içindeyim. Sayın Bülent Ecevit, ne gibi reformlar yapılacağını ifade buyurdular. Ve siz kıymetli işçilerimiz, Türk Milleti'nin dâvalarını yakinen bilen insanlar olarak, bu reformları alkışlarınızla tescil ettiniz. Bu memleket yararına olan reformlar, elbette ki bütün teşekküllerin memleket siyasî hayatındaki söz sahibi olan bütün teşekküllerin ışık tutması, bizim için hayırlı bir yol olacaktır. Toplu sözleşme ve diğer kanunlar müzakere edilirken, nasıl sendikalarımızla konuşarak, Türk-İş'le temas ederek, yanlış hükümler varsa, pürüzlü hükümler varsa anlaşarak, bunları halletmenin yolunu bulmuş ve bunda iyi bir istikamete yönelmişsek, reformların memleket yararına hal ve intaç edilmesinde de işçimizle, muhalefetinizle, bütün memleketteki teşekküllerle elele vererek en iyi hal çarelerinin bulunması, elbetteki memleket menfaatlerine olacaktır. Ben, bu bakımdan kıymetli arkadaşlarımızın sözlerini memleketin yararına olacak her işte beraber olmak gibi bir ifade olarak kabul ediyorum. Bundan sevinç duyuyorum ve kendilerine teşekkür ediyorum.

Bir hususu daha ilâve etmek istiyorum. Endişe etmesinler, misâl verdikleri gibi, memlekette reformların ne olacağı, Sayın Ecevit tarafından ifade edildi. Bunun haricinde, memleketteki bir kısım insanları rey hakkından mahrum etmek gibi birşeyin adına reform diyemeyiz. Böyle birşey, aklınızın kenarından dahi geçemez. Böyle birşeyi yapanlara karşı, kıymetli arkadaşlarımızla birlikte yanyana cephe birliği etmiş olmanın sevincini ifadelerinde bulduğum için, bir kere daha kendilerine teşekkür etmek isterim.

Arkadaşlar,

İşçimizin, sendikalarımızın tutumları, memleket menfaatlerinde takip etmiş oldukları yollar, iyi şeyleri desteklemiş olmaları, reformlara hız vermek bakımından biz iktidar olarak, sendikalarımızın güçlü kuvvetli ve söz sahibi olmalarını elbette iyi olarak karşılıyoruz. İşçilerimiz birleşir, kuvvetli sendikalar olarak tecelli ederlerse, daima Atatürk prensiplerine inandıklarını, Atatürk yolunda olduklarını, muhtelif vesilelerle isbat etmiş olan bu büyük kitlenin Atatürk'ün inkılaplarına hız vermiş olmak bakımından neş'e içinde olmaları sebebiyle, bugüne kadar kabul edilmiş olan parlamentodan çıkmış olan, kim çıkarırsa çıkarsın elbirliğiyle Atatürk-ün gerçekçi inkilaplarına hız verilmesi bakımından, işçi teşekküllerimizin kuvvetli bir garanti olarak telâkki ediyoruz.

Arkadaşlarım,

Sabahtanberi bizleri sabırla dinlediniz. İnşallah bundan sonra işçi işgücü çalışmaları ile işveren bir bakanlık halinde olan sanayimizin elele vererek memlekete daha büyük vazifeler görmesini temenni ederim. İşverenler, elbette ki her zaman sempatik olmazlar, kolay değil, ama biz sizin karşınızda sempatik olmağa çalışacağız. Türk işçisinin haklı dâvalarında onlarla beraber olacağımızı bir kere daha ifade eder, hepinizi sevgi ve hürmetle selâmlarım arkadaşlar...

TÜRK-İŞ Yayınları

DEMOKRATİK CEMİYETLERDE SENDİKACILIK

Gerek demokrasimizin kuvvetlenmesi ve gerekse demokratik müesseselerin kurulması, demokratik düzen içinde sendika yöneticilerimizle işçilerimize düşen ödevlerin iyi anlaşılmasına bağlıdır.

Demokrat Cemiyetlerde Sendikacılık adlı kitabımız, bu yolda işçi toplumuna hizmet edebilecek niteliktedir.

SİZ VE SENDİKALAR

Sendika üyelerine üyelik vecibelerini ve sendikaların faaliyetlerini resimlerle izah eden bu kitabın halen ikinci baskısı yapılmaktadır.

GREV NİÇİN, NASIL, NE ZAMAN?

Yeni girilen düzende haklarımızın en istifadeli surette nasıl kullanılabileceğini anlatan bu kitap, sendikacılarımıza yararlı olmaktadır.

İŞYERİNDE İŞVERENLERLE İŞÇİLER ARASINDA DANIŞMA VE İŞBİRLİĞİ

Bu yayınımızla, çeşitli Avrupa memleketlerinde işçi - işveren komitelerinin faaliyetleri hakkında geniş izahat verilmektedir.

TOPLU PAZARLIK

Yeni girilen düzende, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu toplu pazarlıkla ilgili birçok seminer düzenliyerek, sendika yöneticilerini bu konuda aydınlatmaya çalışmıştır. Bu kitap, eğitilmekte olan yöneticilere rehber olacak niteliktedir

İŞÇİLER İÇİN TEMEL İKTİSADİ BİLGİLER

Memleketimizin ekonomik durumunu sendikalar açısından ele alan ve işçi kardeşleriniz için her türlü iktisadi bilgiyi ihtiva eden bu kitap ayrıca beş renkli, bir çok pano, resim ve istatistiklerle istifadenize sunulmuştur.

SENDİKACILIK EĞİTİMİ

Yeni girilen çalışma hayatımızda, sendikalara düşen mes'uliyeti, ancak sendika yöneticisi ve üyelerini yetiştirmekle karşılayabiliriz. Sendika yöneticilerinin işçi ve işveren münasebetleriyle başlıyan sosyal hayata giriş ve temsil ettiği topluluğun sulh içinde yüksek hayat seviyesine eriştirilebilmesi. ancak eğitim faliyetleriyle gerçekleştirilebilir.

SENDİKA TEMSİLCİSİ

Türk İşçisi ve sendikacısına birçok tavsiyelerde bulunmakta olan bir kitap. Yeni girilen düzende sendika temsilcilerimizin omuzlarına yüklenen büyük mes'uliyeti etraflıca anlatmakta. Sendika Temsilcisinin görevleri nelerdir? Şikayet nedir? Şikâyetler Nasıl Halledilebilir?

Birlik Kuvvettir

İşçinin Kuvveti Sendikadır

Sendikaya Katılın